USING INFORMATION TECHNOLOGY FOR ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORSUNDER THE SECONDARY EDUCATIONALSERVICE AREA OFFICE 32

Ekkarat Khrueasri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration

July 2015

Copyright of BuriramRajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายเอกราช เครือศรี เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการ
(ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ดร.กระพัน ศรีงาน)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
วันที่..... เดือน 22 ก.ค. 2558 พ.ศ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32		
ผู้วิจัย	เอกราช เครือศรี		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร	ที่ปรึกษาหลัก	
	ดร.กระพัน ศรีงาน	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	**สาขาวิชา**	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	**ปีที่พิมพ์**	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ และ ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูจำนวน 343 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟเมื่อพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่

ผลการวิจัยสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด คือควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือควรนำข้อมูลด้านงบประมาณ และแผนการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันมาเป็นสารสนเทศของโรงเรียน และควรมีการวางแผนดำเนินการให้คณะครูและบุคลากรได้ทราบผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

TITLE	Using Information Technology for Administration of School Administrators under the Secondary Educational Service Area Office 32		
AUTHOR	EkkaratKhrueasri		
ADVISORS	Dr. KovitVajarintarangoon		Thesis Advisor
	Dr. KrapanSringarn		Co-advisor
DEGREE	Master of Education	**MAJOR**	Educational Administration
SCHOOL	BuriramRajabhat University	**YEAR**	2015

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the teachers' opinion for using information technology for administration of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 32 in four aspects: academic administration, budget administration, personnel administration, and general administration, andto compare the use of information technology for administration of school administrators in all four aspects, classified by genders and experiences.The samples used in this study were 343 teachers.They were selected through simple random sampling. The researcher instrument was a set of rating scale questionnaires with the reliability coefficient of 0.98. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, independent t-test and F-test. Scheffe' Methodwas also used to compare the paired differences.

The research results revealed that:

1. Using information technology for administration of school administrators as perceived by teachers in general was at a high level. When considered each aspect, it was also at a high level. Moreover, the academic administration was ranked at the highest level and was followed by budget administration.

2. Using information technology for administration of school administrators as perceived by teachers with different genders in general and each aspect was not different.

3. Using information technology for administration of school administrators as perceived by teachers with different experiencesin general and each aspect was significantly different at the statistical level of .05.

4. The most opinions and suggestions of using information technology for administration of school administrators were as follows: The information system for helping students should be made. The data school budget and up-to-date operation plan should be used as the school information. And school performance should be informed to teacher and personnel via internet.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดย ได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.กระพัน ศรีงาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และอาจารย์ ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และชี้แนะในการตรวจแก้ไขและเพิ่มเติมข้อบกพร่องในการสอบวิทยานิพนธ์ ขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวก และประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นายโสธร บุญเลิศ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 นายถิร บุญศักดาพร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และนางวันพร นาคแก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต32 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ ขอบคุณครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่กรุณาตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ ขอบคุณผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานที่ได้อนุเคราะห์ช่วยเหลืองานในหน้าที่ของผู้วิจัย ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชา พระคุณบิดามารดา ผู้ให้กำเนิด บูรพาจารย์ คณาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ช่วยเหลือให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

เอกราช เครือศรี

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฏ

บทที่

1 บทนำ 1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
- ความมุ่งหมายของการวิจัย 4
- สมมติฐานของการวิจัย 4
- ความสำคัญของการวิจัย 4
- ขอบเขตของการวิจัย 5
- นิยามศัพท์เฉพาะ 6

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8
- แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ 8
- แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน 36
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 63
- งานวิจัยในประเทศ 64
- งานวิจัยต่างประเทศ 67
- กรอบแนวคิดในการวิจัย 69

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
5 สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	98
ความมุ่งหมายของการวิจัย	98
สมมุติฐานของการวิจัย	98
วิธีดำเนินการวิจัย	99
สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผลการวิจัย	102
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	114
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	115

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
	หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย	118
	หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	119
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	121
	ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม	128
	ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง	130
ประวัติย่อของผู้วิจัย		137

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

สารบัญตาราง

ตาราง หน้า

3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 32 71

4.1 จำนวน และค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ทำงาน 81

4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน 82

4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ 83

4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ 85

4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ 87

4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ 89

4.7 เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีเพศต่างกันโดยรวมและรายด้าน 91

4.8 เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ต่างกันโดยรวมและรายด้าน 92

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง หน้า

4.9 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา..... 93
4.10 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ..... 94
4.11 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ..... 94
4.12 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล..... 95
4.13 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทั่วไป..... 95
4.14 ความถี่ และร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32..... 96

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 69

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมนุษย์อย่างเห็นได้ชัด และเป็นยุคแห่งการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดนมีการประดิษฐ์คิดค้นพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและรวดเร็วขึ้นมนุษย์จึงได้เห็นความสำคัญของข้อมูลและการใช้ข้อมูล ทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามาเสริมปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี จึงต้องเรียนรู้และปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันต่อวิทยาการใหม่ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม บทบาทเหล่านี้มีแนวโน้มสำคัญในการพัฒนาประเทศ องค์การต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างโอกาสให้แก่องค์กรได้แก่ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างดำเนินงานขององค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการบริการความสัมพันธ์และการแข่งขันเนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา องค์การต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มนุษย์ทุกคนควรเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผลการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้องค์การหรือหน่วยงานต้องเรียนรู้และนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กรหรือหน่วยงานของตน (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2554 : 22)

ทางด้านการศึกษามีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำให้ระบบการบันทึกการจัดเก็บ การเรียกใช้ และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์การหรือหน่วยงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นตลอดจนใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในในการบริหารงานระดับต่าง ๆเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และให้คนไทยได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอันเป็นเงื่อนไขไปสู่ความเจริญของบ้านเมืองระบบเศรษฐกิจ ฐานความรู้ที่พึงประสงค์การศึกษาสร้างคุณภาพชีวิต และสังคมมาบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม

วัฒนธรรมอันเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิต และสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนที่สามารถพึ่งตนเองพึ่งกันเอง และสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นในการปูพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนอย่างมั่นคง จริงจังและจริงใจในทุกด้าน ตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษา การจัดการศึกษาได้บัญญัติไว้ในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านงานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณงานบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา มีอิสระมีความเข้มแข็งในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 37 – 38)

กระทรวงศึกษาธิการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่พัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศ รวมทั้งเพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมและสามารถที่จะเข้าถึงการเรียนรู้ฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต ด้วยกระบวนการที่หลากหลายเป็นการสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 9 มาตรา 67 ได้ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษารวมทั้งติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย สอดคล้องกับกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) และในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย โดยพัฒนาโทรคมนาคมเพื่อให้บริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงหรือบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศบนพื้นฐานของการแข่งขันเสรีและเป็นความเป็นธรรม เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกัน และพัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐผ่านโครงข่ายสื่อสารความเร็วสูงทั้ง ด้านการศึกษา การสาธารณสุข การเกษตร และส่งเสริมให้ประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ มีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากบริการสื่อสารความเร็วสูงและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างรายได้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนจัดทำแผน การพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการพัฒนาในระยะยาว และสนับสนุนการพัฒนาเนื้อหาสาระและโปรแกรมประยุกต์ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555 : 80)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ กำกับ ดูแล การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การบริหารงานภายในองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีพัฒนาและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการ (Hard Ware) ได้แก่ จัดหาวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จัดหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อจัดสรรให้กับโรงเรียนในสังกัดปัจจุบันทุกโรงเรียนสามารถเชื่อมโยงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ มีการพัฒนาโปรแกรมในการใช้งาน (Soft Ware) ได้แก่ โปรแกรมสำนักงานงาน (E-Office)เพื่อใช้ในระบบงานสารบัญทั้งโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา มีการพัฒนาบุคคล (People Ware) ได้แก่พัฒนาบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่อเนื่องทุกปี โดยเฉพาะครูที่มีหน้าที่จัดทำข้อมูลสารสนเทศของ โรงเรียน จากการดำเนินงานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ผ่านมาพบว่า การนำเทคโนโลยีการสนเทศของโรงเรียนในสังกัดเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาและการเรียนการสอนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการทั้งในส่วนที่นำไปใช้ในการบริหารและส่วนที่จัดการเรียนการสอน ผู้บริหารที่มีความสนใจสนและความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนน้อยเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องระบบสารสนเทศไม่ทันต่อความต้องการใช้ ระบบสารสนเทศไม่มีความหลากหลาย ทำให้มีปัญหา ในการเก็บข้อมูล การประมวลผล และหน่วยงานไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งทำให้โรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับการรับการส่งข่าวจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจัดส่งข้อมูลล่าช้า มีข้อมูลผิดพลาดคลาดเคลื่อน โดยปกติแล้วงานตามภาระหน้าที่ของผู้บริหารมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านบุคคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ และด้านการจัดการซึ่งต้องกระทำอย่างรอบคอบ การวางแผนและการตัดสินใจ โดยข้อมูลและสารสนเทศต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการมีความถูกต้อง มีความทันต่อเหตุการณ์ และเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. 2556 : 12)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานอย่างดี มีการปฏิบัติอย่างจริงจังจะส่งผลทำให้การศึกษามีความเจริญก้าวหน้าทันยุคแห่งสังคมการเรียนรู้ เป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความแตกแตกต่างกัน

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษาค้นคว้าทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2. สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นข้อมูลสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานสถานศึกษาและเพื่อการเรียนการสอน

3. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปสำหรับให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครูใน 4 ด้าน ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 29)

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอน จำนวน 3,548 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2557

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอน จำนวน 351 คนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดของเครซซีและมอร์แกน(Krejcie& Morgan. 1970 : 608-610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148–149) แล้วทำการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

1.ตัวแปรอิสระคือ สถานภาพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2557 ดังนี้

1.1 เพศได้แก่

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ประสบการณ์การทำงานได้แก่

1.2.1 ต่ำกว่า5 ปี

1.2.2 5-10 ปี

1.2.3 มากกว่า10 ปี

2. ตัวแปรตามคือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ใน 4 ด้านได้แก่

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาจัดการข้อมูลโดยวิธีการปฏิบัติที่มีการจัดลำดับอย่างมีรูปแบบและขั้นตอนเพื่อที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในเรื่องของความรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีการนำคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีทางการศึกษา และเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมมาทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ เพื่อทำการประมวลผลให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการซึ่งข้อมูลที่ได้ออกมาจะอยู่ในรูปที่สามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2. การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ตามขอบข่ายภารกิจที่กำหนดไว้

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริหารงานในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ตามขอบข่ายภารกิจที่กำหนดไว้

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริหารงานกับการบริหารวิชาการมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริหารงานกับการบริหารงบประมาณ มีภารกิจเกี่ยวกับ การจัดทำและเสนอของบประมาณการจัดสรรงบประมาณการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินการดำเนินงานการ

ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาการบริหารการเงินการบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริหารงานกับการบริหารงานบุคคลมีภารกิจเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งการสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริหารงานกับการบริหารทั่วไปมีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษาการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรงานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมการจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียนการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษางานส่งเสริมงานกิจการนักเรียนการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษางานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ

4. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนจนถึงปัจจุบันในที่นี้แบ่งเป็น ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ มากกว่า 10 ปี

5. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ ครูผู้ช่วย ครูอัตราจ้าง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

6. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ กำกับดูแล การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้กำหนดหัวข้อในการนำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
    1.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ
    1.2 ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศ
    1.3 องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ
    1.4 ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ
    1.5 นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยกับการพัฒนาประเทศ
    1.6 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการบริหารและการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน
    2.1 การบริหารวิชาการ
    2.2 การบริหารงบประมาณ
    2.3 การบริหารงานบุคคล
    2.4 การบริหารทั่วไป
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    3.1 งานวิจัยในประเทศ
    3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีมีสารสนเทศมีความจำเป็นและเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยประมวลผลข้อมูลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันให้กลายเป็นสารสนเทศที่ดี ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามต้องการ มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศหลากหลายรูปแบบมีการนิยามเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศหลายด้าน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่าง ๆ มาประมวลได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้มีผู้รู้และนักวิชาการ ศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศหลากหลายรูปแบบ มีการนิยามความหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศหลายด้าน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่าง ๆ มาประมวลได้ดังนี้

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546 : 4) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยี (Technology) หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ การศึกษาพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ ก็เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติ กฎเกณฑ์ของสิ่งต่าง ๆ และหาทางนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ ส่วนสารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้จัดการสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวม การจัดเก็บข้อมูลการประมวลผล การพิมพ์ การสร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศยังรวมถึงเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดระบบการให้บริการ การใช้และการดูแลข้อมูลด้วย

ประมูล เสริมสุข (2547 : 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง องค์ความรู้ วิธีการรวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้ดำเนินการ จัดการกับข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นสารสนเทศ การดำเนินการจัดการข้อมูล เรียกว่า การประมวลผลข้อมูล ซึ่งได้แก่ การจัดเก็บการค้นหา การเปรียบเทียบ การคำนวณ รวมถึงการรับส่งข้อมูลจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ดังนั้นเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะนำมาใช้จะเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และเครื่องมือในการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศก็คือ การรวมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ากับเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม โดยที่เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จะนำมาใช้ในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ส่วนเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมจะนำมาใช้ การสื่อสารข้อมูลระหว่างคอมพิวเตอร์ เพื่อการส่งข้อมูลและส่งผลลัพธ์ของการประมวลผลไปยังจุดต่าง ๆ

วศิน เพิ่มทรัพย์ และวิโรจน์ ชัยมูล (2548 : 198) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาจัดการสารสนเทศที่ต้องการโดยอาศัยเครื่องมือทางเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ เครือข่ายโทรคมนาคม และการสื่อสาร ตลอดจนอาศัยความรู้ในกระบวนการดำเนินงาน สารสนเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ รวมถึงการจัดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนสารสนเทศด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำและความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์

วาสนา สุขกระสานติ (2549 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ และระบบงานที่ช่วยให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ โดยจะรวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากแล้วจะหมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์โทรคมนาคมต่าง ๆ รวมทั้งซอฟแวร์ทั้งแบบสำเร็จรูปและแบบพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในงานเฉพาะด้าน ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้จัดเป็นเครื่องมือสมัยใหม่ และใช้เทคโนโลยีระดับสูง กระบวนการในการนำอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ข้างต้นมาใช้งาน เพื่อรวบรวม จัดเก็บ ประมวลผล และแสดงผลลัพธ์เป็นสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2551 : 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีเพื่อใช้กับการจัดการสารสนเทศซึ่งหมายรวมถึงเทคโนโลยีการผลิต การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์และเผยแพร่ การสื่อสาร โทรคมนาคม รวมถึงอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้งานรวมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ ประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำและทันต่อเหตุการณ์

พนิดา พานิชกุล (2552 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้เป็นสารสนเทศ ซึ่งจะต้องสนับสนุนการทำงานตั้งแต่การนำเข้า การจัดเก็บ การจัดการ การป้องกัน การสื่อสาร และการค้นสารสนเทศ โดยจะต้องผสมผสานเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว จึงจะช่วยให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพได้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 1182) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยคำสองคำ คือ เทคโนโลยีและสารสนเทศ ได้นิยามสองคำนี้ว่า เทคโนโลยี หมายถึง วิทยาการที่นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและอุตสาหกรรม ส่วนสารสนเทศ หมายถึง ข่าวสาร การแสดงหรือ ชี้แจงข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ รวมความแล้วจึงหมายถึง วิทยาการที่นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการนำเสนอหรือแสดงข่าวสารข้อมูล

ไพรเทิร์ช (Prytherch. 1987 : 424) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการจัดหา การประมวลผล การจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศโดยผ่านตัวอักษร ตัวเลข รูปแบบและเสียงที่ขึ้นอยู่กับระบบไมโครอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร

บีฮานและโฮมเลส (Behan & Homles. 1990 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่ช่วยในการบันทึกข้อมูล จัดเก็บข้อมูล ค้นคืนข้อมูล ส่งข้อมูล และรับข้อมูล

โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1993 : 168) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การจัดหา การประมวลผล การจัดเก็บและการเผยแพร่ของสารสนเทศ หลากหลายชนิด โดยผ่านทางคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมการสื่อสาร

คีนาน (Keenan. 1996 : 94) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการจัดหา การประมวลผล การจัดเก็บและการเผยแพร่ของเสียง รูปภาพ ตัวอักษร โดยผ่านคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมการสื่อสาร

เฟเธอร์และสเทอร์เจส (Feather & Sturges. 1997 : 220) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการจัดเก็บ การประมวลผล และการสื่อสารสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 2 ส่วน คือระบบคอมพิวเตอร์ ใช้ในการประมวลผล และระบบโทรคมนาคมใช้ในการเผยแพร่สารสนเทศ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาจัดการข้อมูลโดยวิธีการปฏิบัติที่มีการจัดลำดับอย่างมีรูปแบบและขั้นตอน เพื่อที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ ในเรื่องของความรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม มาทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ โดยนำข้อมูลป้อนเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ และทำการประมวลผลเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ ซึ่งข้อมูลที่ได้ออกมานั้นจะอยู่ในรูปที่สามารถนำไปใช้ได้ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักการศึกษาได้จัดแบ่งประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้หลายท่าน ดังนี้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2548 : 42) ได้จำแนกประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารออกตามประเภทการใช้งานเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. เทคโนโลยีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น ดาวเทียมถ่ายภาพบรรยากาศและพื้นผิวโลก กล้องถ่ายภาพ กล้องวิดีทัศน์ เครื่องเอ็กซเลย์ เป็นต้น

2. เทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล จะเน้นสื่อที่ใช้บันทึก เช่น เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก จานเลเซอร์ บัตรเอทีเอ็ม (Automatic Teller Machine : ATM) เป็นต้น

3. เทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ ได้แก่ หน่วยประมวลผล และชุดคำสั่ง หรือซอฟต์แวร์ต่าง ๆ

4. เทคโนโลยีที่ใช้ในการแสดงผล เช่น เครื่องพิมพ์ จอภาพ พลอตเตอร์ เป็นต้น

5. เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดทำสำเนาสารสนเทศ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องถ่ายไมโครฟิล์ม เป็นต้น

6. เทคโนโลยีที่ใช้ในการถ่ายทอดและสื่อสารสารสนเทศ ได้แก่ ระบบโทรคมนาคม และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

กมลรัฐ อินทรทัศน์ (2550 : 17) กล่าวว่าโดยทั่วไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการทั้งด้านเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมักจะมีมุมมองที่ค่อนข้างจะคล้ายกันในการที่จะกำหนดหรือแบ่งประเภทเทคโนโลยีต่าง ๆ ดังที่กล่าวออกเป็นประมาณ 2 ประเภทหลัก คือ เป็นเทคโนโลยีประเภทที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ และเป็นเทคโนโลยีประเภทการสื่อสารโทรคมนาคม ที่พยายามที่จะพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ในประเภทที่ 1 เข้ามาเชื่อมโยง กับการสื่อสารเพื่อสร้างให้เป็นระบบเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการถ่ายโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้ได้ทั่วถึงกันอย่างรวดเร็ว พร้อมกับมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นเราจึงอาจแบ่งประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารออกเป็นประเภทหลัก ๆ ได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. อินเทอร์เน็ต (Internet) นับว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้เชื่อมต่อระหว่างคอมพิวเตอร์เน็ตเวิร์ค (Computer Network) ทั่วโลกประมาณกว่า 100,000 เน็ตเวิร์ค อินเทอร์เน็ตมีจุดกำเนิด ในปี ค.ศ. 1969 โดยหน่วยงานวิจัยเพื่อการป้องกันประเทศ (Department of Defenced Research Project Agency) และพัฒนาจนเป็นระบบทางการในปี ค.ศ. 1983 มีการขยายฐานการใช้สู่ภาคเอกชน ต่อมาสู่ภาคธุรกิจ ที่มีการขยายตัวอย่างก้าวกระโดดสู่วงการต่าง ๆ เช่น สู่วงการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Commercial Online) วงการศึกษาวิจัย วงการสื่อสาร วงการข่าว วงการเมือง โดยเฉพาะวงการเมืองที่ถือว่า อินเทอร์เน็ต เป็นสื่อสำคัญในการสื่อสารระหว่างกันสู่การสร้างระบบสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตย ฯลฯ เพราะค่าบริการในการใช้มีราคาถูกมากเมื่อเทียบกับระยะทางจำนวนข้อมูลข่าวสาร แหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีให้บริการรวมทั้งอิสรภาพในการใช้งาน

2. อินทราเน็ต (Intranet) เป็นหนึ่งในกระบวนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เติบโตมากภายใต้ระบบอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ต้องการจัดวางหรือจัดกลุ่มการสื่อสารระหว่างกัน (Internal Computer Network) เช่น ในองค์กรต่าง ๆ ที่ต้องมีการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง รวมทั้งเพื่อความปลอดภัยต่าง ๆ

3. เวิร์ล ไวด์ เว็บ (World Wide Web) เป็นสื่อที่เติบโตเร็ว และสำคัญที่สุดภายใต้ระบบอินเทอร์เน็ต เพราะเป็นการเชื่อมประสานระหว่างชุดของข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (Computer Servers) เพื่อการบริหารจัดการฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน โดยมีการออกแบบโฮมเพจ (Homepage) เพื่อเป็นการนำเข้าสู่การใช้ระบบข้อมูลข่าวสารที่สะดวกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นรูปแบบการสื่อสารจากเดิมที่อาจอยู่ในรูปแบบของการสื่อสารจากบุคคลหนึ่งสู่บุคคลหนึ่ง (One-to-One Model of Communication) หรือการสื่อสารจากบุคคลหนึ่งไปสู่กลุ่มคนจำนวนมาก

(One-to-Many Model of Communication) เมื่อเปลี่ยนมาอยู่ในรูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศที่บูรณาการคอมพิวเตอร์เข้าไปร่วมกับกระบวนการสื่อสาร (Computer-Mediated Communication) การสื่อสารนั้นสามารถที่จะทำได้หลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น อาจอยู่ทั้งในรูปแบบของการสื่อสารจากบุคคลหนึ่งไปสู่กลุ่มคนจำนวนมาก (One-to-Many) และในขณะเดียวกันก็อยู่ในรูปแบบของการสื่อสารจากคนจำนวนมากไปสู่คนคนเดียว (Many-to-One) หรืออาจเป็นการสื่อสารจากคนจำนวนมากสื่อสารกับคนจำนวนมากก็ได้ (Many-to-Many Model of Communication) ทั้งนี้เพราะเป็นการบูรณาการ หรือเป็นการผสมผสานระหว่างสื่อสารมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล และเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าว

นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศอาจจำแนกตามลักษณะการใช้งานได้ 5 ประการ ได้แก่ (กมลรัฐ อินทรทัศน์. 2550 : 21)

1. เทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ในการนำข้อมูลไว้ในสื่อที่จัดเก็บ เช่น แป้นพิมพ์ เมาส์ แทร็กบอล จอสัมผัส เครื่องสแกนเนอร์ เครื่องอ่านรหัสแท่งต่าง ๆ เครื่องอ่านอักขระด้วยแสงหรือโอซีอาร์ ตลอดจนการป้อนข้อมูลด้วยเสียงเช่น เสียงดนตรี เพลง การเชื่อมต่อไมโครโฟน หรือเครื่องเล่นเทปเสียงเข้ากับแผงวงจรในคอมพิวเตอร์ เรียกว่า ออดิโอการ์ด (Audio Card)

2. เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล เป็นเทคโนโลยีที่ใช้จัดเก็บข้อมูลลงในสื่อที่จัดเก็บและนำข้อมูลหรือโปรแกรมกลับมาใช้ซ้ำได้อาจจำแนก เป็น 2 ประเภทย่อย คือ สื่อแม่เหล็ก เช่น เทปแม่เหล็กซึ่งมีทั้งเทปม้วน และเทปตลับ จานแม่เหล็ก ซึ่งมีทั้ง แบบแข่งหรือฮาร์ดดิสก์ ดิสเก็ตต์ ซิปดิสก์ เรค และอีกประเภทหนึ่งคือ สื่อแสงซึ่งเป็น การใช้เทคโนโลยี การจัดเก็บด้วยแสงที่เรียกว่าเทคโนโลยีออปติก เช่น ซีดี ดีวิทัศน์

3. เทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ในการนำข้อมูลมาคำนวณทางคณิตศาสตร์ เปรียบเทียบข้อมูลในทางตรรกะตามคำสั่ง และจัดเก็บข้อมูลคำสั่งลงความจำหลัก รวมทั้งควบคุมระบบเวลาของเครื่อง อุปกรณ์ประมวลผลของคอมพิวเตอร์ คือ หน่วยประมวลผลกลาง หรือ ซีพียู (Central Processing Unit-CPU) ซึ่งการทำงานของซีพียู จะใช้ซอฟแวร์หรือชุดคำสั่งโปรแกรมคำสั่ง 2 ประเภทหลักคือ ซอฟต์แวร์ระบบ (System Software) และซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software)

4. เทคโนโลยีที่ใช้แสดงผลข้อมูล เป็นเทคโนโลยีที่ทำหน้าที่แปลงข้อมูลที่เป็นผลลัพธ์จากการประมวลผลซึ่งอยู่ในรูปดิจิตอลให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้งานได้ต่อไปโดยแสดงผลไว้ 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นการแสดงผลชั่วคราวหรือซอฟต์แวร์ก๊อปปี้ (Software Copy) บนจอ

เทอร์มินัลหรือลำโพงเสียง ตัวอย่างอุปกรณ์ประเภทนี้ เช่น จอภาพ (Monitor) การ์ดเสียง (Sound Card) ลักษณะที่สองเป็นการแสดงผลแบบถาวรหรือฮาร์ดก๊อปปี้ (Hard Copy) เป็นการเก็บข้อมูลไว้อ่านได้หลายครั้งและสามารถทำผลลัพธ์ออกจากเครื่องมาทำสำเนาได้ เช่น การพิมพ์ลงกระดาษและสื่อแสดงผลอื่น ๆ เช่น แผ่นใส ไมโครฟิล์ม ดิสเก็ต ซีดีรอม สไลด์

5. เทคโนโลยีใช้ในการสื่อสารข้อมูล เป็นการนำเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ในการสื่อสารข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เช่น โมเด็ท ไอเอสดีเอ็นอะแดปเตอร์ เป็นต้น ตัวอย่างสื่อที่ใช้ในการรับ-ส่งข้อมูล เช่น สายนำสัญญาณไฟฟ้า ประเภทสายเกลียวคู่ สายโคแอคเชียล ใยแก้วนำแสง หรือประเภทไร้สาย เช่น คลื่นวิทยุ คลื่นไมโครเวฟ

มอร์ตัน (Morton. 1991 : 1) กล่าวว่า เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในงานสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. เทคโนโลยีฮาร์ดแวร์ เป็นการพัฒนาฮาร์ดแวร์เพื่อให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นเป็นลำดับ ตั้งแต่ฮาร์ดแวร์ในระดับไมโครคอมพิวเตอร์ขึ้นไปถึงมินิคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ หรือที่เรียกกันว่า ระบบเมนเฟรมและในปัจจุบันที่มีซูปเปอร์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. เทคโนโลยีซอฟต์แวร์ เป็นการพัฒนาซอฟต์แวร์สำหรับงานด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและง่ายต่อการใช้มากขึ้นเป็นลำดับ ในปัจจุบันแม้ซอฟต์แวร์จะไม่สามารถที่จะก้าวเท่าทันกับเทคโนโลยีฮาร์ดแวร์ แต่ก็มีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง พร้อมที่นำเอื้อต่อการใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบันให้ได้มากที่สุด

3. เทคโนโลยีเครือข่าย เป็นเทคโนโลยีโทรคมนาคมที่ใช้ในการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ในระดับต่าง ๆ ทั้งระยะใกล้และระยะไกล ภายในและภายนอกองค์กรจวบจนถึงการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายนานาชาติทั่วโลกอย่างที่เป็นในปัจจุบัน

4. สถานีงาน (Workstation) เป็นการนำเอาไมโครคอมพิวเตอร์มาเชื่อมโยงเป็นลูกข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ เพื่อขยายขอบเขตและประสิทธิภาพในการใช้งาน เพราะจะทำให้สามารถใช้งานได้โดยลำพัง หรือร่วมกับระบบใหญ่ได้

5. วิทยาการหุ่นยนต์ (Robotic) เป็นการพัฒนาหุ่นยนต์มาใช้งานแทนมนุษย์ ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะงานที่ต้องการความแม่นยำ งานที่ต้องการความละเอียดเที่ยงตรง งานประกอบรถยนต์ หรือเครื่องจักรกลต่าง ๆ หรืองานที่มีความเสี่ยงสูง เช่น หุ่นยนต์กู้ระเบิด งานทดลองในระบบยานอวกาศ เป็นต้น

6. สมาร์ทชิป (Smart Chip) คือ แผ่นวงจรอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กที่มีสมรรถนะสูง ใช้ประกอบในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้มีขนาดที่กะทัดรัดลง ขณะที่มีประสิทธิภาพสูงมากยิ่งขึ้น

เช่น การใช้ในอุปกรณ์การแพทย์ ระบบอุปกรณ์ช่วยชีวิตต่าง ๆ อุปกรณ์ในระบบรถยนต์ที่ช่วยทำหน้าที่ประหยัดน้ำมัน ตรวจระบบการทำงาน หรือช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งาน เมื่ออยู่ในสภาพอากาศต่าง ๆ เช่น ฝนตกหนัก แสงไฟน้อย สภาพถนนลื่น หรือแม้แต่การใช้ในอุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของที่อยู่อาศัย เช่น อุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิควบคุมระบบความปลอดภัย เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก คือ ประเภทแรกเทคโนโลยีประเภทที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การบันทึกข้อมูล การประมวลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงผล ประเภทที่สองเทคโนโลยีประเภทการสื่อสารโทรคมนาคม คือ นำเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ในการสื่อสารข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้หลายท่าน ดังนี้

ณัฏฐ์นันทน์ เขจรพันธ์ และไพบูลย์ เกียรติโกมล (2546 : 3) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่

1. ระบบประมวลผล ความซับซ้อนในการปฏิบัติงานและความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย ทำให้การจัดการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์สนับสนุนในการจัดการข้อมูลเพื่อให้การทำงานถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

2. การสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องสำหรับการจัดการประมวลผลและการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศที่ดีจะต้องประยุกต์เทคโนโลยีในการสื่อสารข้อมูลระหว่างคอมพิวเตอร์และผู้ใช้ที่อยู่ห่างกันให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดการข้อมูล เป็นศิลปะในการจัดรูปแบบและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

พัชรี บุศราวงศ์ และคณะ (2547 : 8) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่

1. บุคลากร (People) เป็นส่วนที่สำคัญของระบบวัตถุ คือ ต้องการทำให้คนหรือผู้ใช้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น

2. ระเบียบวิธีปฏิบัติ (Procedure) เป็นกฎหรือแนวทางสำหรับบุคลากรในการใช้ซอฟท์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และข้อมูล

3. ซอฟท์แวร์ (Software) หรือโปรแกรม (Program) ประกอบด้วยคำสั่งหลาย ๆ คำสั่งที่บอกให้คอมพิวเตอร์รู้ว่าจะต้องทำงานตามขั้นตอนอย่างไร จุดประสงค์ของซอฟท์แวร์ คือ แปลง

ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงที่ยังไม่ผ่านการประมวลผลให้อยู่ในรูปของสารสนเทศ หรือข้อเท็จจริงที่ผ่านการประมวลผลแล้ว

4. ฮาร์ดแวร์ (Hardware) อุปกรณ์ที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลเพื่อสร้างสารสนเทศ ได้แก่ คีย์บอร์ด เมาส์ จอภาพ หน่วยระบบ และอุปกรณ์อื่น ๆ ฮาร์ดแวร์จะถูกควบคุมโดยซอฟท์แวร์

5. ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อมูลดิบ หรือข้อเท็จจริงที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล รวมถึง ข้อความ ตัวเลข รูปภาพ และเสียง

สุชุม เฉลยทรัพย์ และคณะ (2548 : 7) กล่าวว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบขึ้นจากเทคโนโลยีสองสาขาหลักคือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถจดจำข้อมูลต่าง ๆ และปฏิบัติตามคำสั่งที่บอก เพื่อให้คอมพิวเตอร์ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ คอมพิวเตอร์นั้นประกอบด้วยอุปกรณ์ต่าง ๆ ต่อเชื่อมกันเรียกว่า ฮาร์ดแวร์ (Hardware) และอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์นี้จะต้องทำงานร่วมกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือที่เรียกกันว่า ซอฟต์แวร์ (Softwarc)

1.1 ฮาร์ดแวร์ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

1.1.1 อุปกรณ์รับข้อมูล (Input) เช่น แผงแป้นอักขระ (Keyboard), เมาส์, เครื่องตรวจกวาดภาพ (Scanner) จอภาพสัมผัส (Touch Screen) ปากกาแสง (Light Pen) เครื่องอ่านบัตรแถบแม่เหล็ก (Magnetic Strip Reader) และเครื่องอ่านรหัสแท่ง (Bar Code Reader)

1.1.2 อุปกรณ์ส่งข้อมูล (Output) เช่น จอภาพ (Monitor) เครื่องพิมพ์ (Printer) และเทอร์มินัล (Terminal)

1.1.3 หน่วยประมวลผลกลางจะทำงานร่วมกับหน่วยความจำหลักในขณะคำนวณหรือประมวลผล โดยปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการดึงข้อมูลและคำสั่งที่เก็บไว้ในหน่วยความจำหลักมาประมวลผล

1.1.4 หน่วยความจำหลัก มีหน้าที่เก็บข้อมูลที่มาจากอุปกรณ์รับข้อมูลเพื่อใช้ในการคำนวณ และผลลัพธ์ของการคำนวณก่อนที่จะส่งไปยังอุปกรณ์ส่งข้อมูล รวมทั้งการเก็บคำสั่งขณะกำลังประมวลผล

1.1.5 หน่วยความจำสำรอง ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลและโปรแกรมขณะยังไม่ได้ใช้งาน เพื่อการใช้ในอนาคต

1.2 ซอฟต์แวร์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นมากในการควบคุมการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 ซอฟต์แวร์ระบบ มีหน้าที่ควบคุมอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในระบบคอมพิวเตอร์ และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้กับคอมพิวเตอร์หรือฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ระบบสามารถแบ่งเป็น 3 ชนิดใหญ่ คือ

1.2.1.1 โปรแกรมระบบปฏิบัติการ ใช้ควบคุมการทำงานของคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์พ่วงต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างโปรแกรมที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เช่น UNIX, DOS, Microsoft Windows

1.2.1.2 โปรแกรมอรรถประโยชน์ ใช้ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในระหว่างการประมวลผลข้อมูลหรือในระหว่างที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างโปรแกรมที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เช่น โปรแกรมเอดิเตอร์ (Editor)

1.2.1.3 โปรแกรมแปลภาษา ใช้ในการแปลความหมายของคำสั่งที่เป็นภาษาคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในรูปแบบที่เครื่องคอมพิวเตอร์เข้าใจ และทำงานตามที่ผู้ใช้ต้องการ

1.2.2 ซอฟต์แวร์ประยุกต์ เป็นโปรแกรมที่เขียนขึ้นเพื่อทำงานเฉพาะด้านตามความต้องการ ซึ่งซอฟต์แวร์ประยุกต์นี้สามารถแบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

1.2.2.1 ซอฟต์แวร์ประยุกต์เพื่องานทั่วไป เป็นซอฟต์แวร์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้งานทั่วไป ไม่เจาะจงประเภทของธุรกิจ ตัวอย่าง เช่น Word Processing, Spreadsheet, Database Management เป็นต้น

1.2.2.2 ซอฟต์แวร์ประยุกต์เฉพาะงาน เป็นซอฟต์แวร์ที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ในธุรกิจเฉพาะ ตามแต่วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้

1.2.2.3 ซอฟต์แวร์ประยุกต์อื่น ๆ เป็นซอฟต์แวร์ที่เขียนขึ้นเพื่อความบันเทิง และอื่น ๆ นอกเหนือจากซอฟต์แวร์ประยุกต์สองชนิดข้างต้น เช่น Hypertext, Personal Information Management และซอฟต์แวร์เกมต่าง ๆ เป็นต้น

2. เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ใช้ในการติดต่อสื่อสารรับ/ส่งข้อมูลจากที่ไกล ๆ เป็นการส่งของข้อมูลระหว่างคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือที่อยู่ห่างไกลกัน ซึ่งจะช่วยให้การเผยแพร่ข้อมูลหรือสารสนเทศไปยังผู้ใช้ในแหล่งต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และทันการณ์ ซึ่งรูปแบบของข้อมูลที่รับ-ส่งอาจเป็นตัวเลข (Numeric Data) ตัวอักษร (Text) ภาพ (Image) และเสียง (Voice) เทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารหรือเผยแพร่สารสนเทศ ได้แก่ เทคโนโลยีที่ใช้ในระบบโทรคมนาคมทั้งชนิดมีสายและไร้สาย เช่น ระบบโทรศัพท์ โมเด็ม แฟกซ์ โทรเลข วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เคเบิ้ลใยแก้วนำแสง ดาวเทียม ไมโครเวฟ และดาวเทียม เป็นต้น สำหรับ กลไกหลักของการสื่อสารโทรคมนาคมมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ส่วน ได้แก่ ต้นแหล่ง ของข้อความ (Source Sender) สื่อกลางสำหรับการรับ/ส่งข้อความ (Medium) และส่วนรับข้อความ (Sink Decoder)

นอกจากนี้ สุขุม เฉลยทรัพย์ และคณะ (2548 : 10 -11) ได้จำแนกเทคโนโลยีสารสนเทศตามลักษณะการใช้งานเป็น 6 รูปแบบ ดังนี้ คือ

1. เทคโนโลยีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น ดาวเทียมถ่ายภาพทางอากาศ กล้องดิจิทัล กล้องถ่ายวีดิทัศน์ เครื่องเอกซเรย์ ฯลฯ

2. เทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล จะเป็นสื่อบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เช่น เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก จานแสงหรือจานเลเซอร์ บัตรเอทีเอ็ม ฯลฯ

3. เทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

4. เทคโนโลยีที่ใช้ในการแสดงผลข้อมูล เช่น เครื่องพิมพ์ จอภาพ พลอตเตอร์ ฯลฯ

5. เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดทำสำเนาเอกสาร เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร และเครื่องถ่ายไมโครฟิล์ม

6. เทคโนโลยีสำหรับถ่ายทอดหรือสื่อสารข้อมูล ได้แก่ ระบบโทรคมนาคมต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง โทรเลข เทเล็กซ์ และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งระยะใกล้และไกล

พนิดา พานิชกุล (2552 : 4-5) กล่าวไว้ว่า ระบบงานโดยส่วนใหญ่ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประมวลผลสารสนเทศ เริ่มตั้งแต่การนำเข้าข้อมูล การจัดเก็บ การจัดการและอื่น ๆ เพื่อให้กลายเป็นสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และแม่นยำ ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายต่อองค์กร ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ฮาร์ดแวร์ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่อพ่วง สื่อบันทึก ข้อมูล อุปกรณ์แสดงผล ฯลฯ ปัจจุบันอุปกรณ์เหล่านี้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นมาก ทำให้การประมวลผลสารสานเทศรวดเร็วมากขึ้นและสามารถรองรับกับปริมาณข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นได้เป็นอย่างดี

2. ซอฟต์แวร์ ได้แก่ การผสมผสานระหว่างซอฟต์แวร์ทุกประเภท อันจะนำไปสู่ซอฟต์แวร์ของระบบการประมวลผลสารสนเทศ ตั้งแต่การนำเข้าข้อมูลไปจนถึงการแสดงผลลัพธ์บนสื่อชนิดต่าง ๆ ตลอดจนซอฟต์แวร์ที่ช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างกันได้

3. การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การเชื่อมต่อเครือข่ายชนิดต่าง ๆ ที่จะทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ในสถานที่ต่างกันสามารถติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศระหว่างกันได้

4. การจัดเก็บข้อมูลลงไฟล์และฐานข้อมูล เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สื่อบันทึกข้อมูลสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งการจัดเก็บในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถจัดการข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ เพื่อสร้างสารสนเทศตามต้องการได้อย่างง่ายดาย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย 3 ประการ ประการแรกคือ ฮาร์ดแวร์ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่อพ่วง สื่อบันทึก ข้อมูล อุปกรณ์แสดงผล ฯลฯ ปัจจุบันอุปกรณ์เหล่านี้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นมาก ทำให้การประมวลผลสารสานเทศรวดเร็วมากขึ้นและสามารถรองรับกับปริมาณข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นได้เป็นอย่างดี ประการที่สองคือ ซอฟต์แวร์ ได้แก่ การผสมผสานระหว่างซอฟต์แวร์ทุกประเภท อันจะนำไปสู่ซอฟต์แวร์ของระบบการประมวลผลสารสนเทศตั้งแต่การนำเข้าข้อมูลไปจนถึงการแสดงผลลัพธ์บนสื่อชนิดต่าง ๆ ตลอดจนซอฟต์แวร์ที่ช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างกันได้ และประการที่สาม คือ เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารรับส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เป็นการส่งของข้อมูลระหว่างคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือที่อยู่ห่างไกลกัน ซึ่งจะช่วยให้การเผยแพร่ ข้อมูลหรือสารสนเทศไปยังผู้ใช้ในแหล่งต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเหตุการณ์

ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้หลายท่านดังนี้

สุขุม เฉลยทรัพย์ และคณะ (2548 : 7) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การสื่อสารถือเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ สิ่งสำคัญที่มีส่วนในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ประกอบด้วยสื่อกลางการสื่อสาร (Communication Media) การสื่อสารโทรคมนาคม (Telecoms) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เช่น การสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับพลเมืองจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากมีการบันทึกข้อมูลประวัติผู้ป่วยหรือข้อมูลอื่น ๆ ไว้ในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์

2. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์หลักที่มากไปกว่าโทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ เช่น แฟกซ์ (Fax) อินเทอร์เน็ต (Internet) อีเมล (E-mail) ทำให้สารสนเทศเผยแพร่หรือกระจายออกไปในที่ต่าง ๆ ได้สะดวก และสิ่งเหล่านี้ถือเป็นบริการสำคัญของการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีมากยิ่งขึ้น

3. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลให้การใช้งานด้านต่าง ๆ มีราคาถูกลง เช่น การใช้แฟกซ์และอีเมล จะถูกกว่า น่าเชื่อถือกว่า และรวดเร็วกว่าการใช้บริการไปรษณีย์แบบเดิม (Post and Courier) ทั้งนี้หน่วยงานภาคธุรกิจ รัฐบาล และบุคคลทั่วไปต่างนิยมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น เพราะช่วยประหยัดเวลาและเงิน รวมทั้งทำให้มีผลิตภาพ (Productivity) เพิ่มขึ้น

4. เครือข่ายสื่อสาร (Communication Networks) ได้รับประโยชน์จากเครือข่ายภายนอก เนื่องจากจำนวนการใช้เครือข่าย จำนวนผู้เชื่อมต่อ และจำนวนผู้ที่มีศักยภาพในการเข้าเชื่อมต่อกับเครือข่ายนับวันจะเพิ่มสูงขึ้น

5. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้ฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์ และต้นทุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีราคาถูกลงมาก แม้ว่าการเป็นเจ้าของคู่สายโทรศัพท์หรือคอมพิวเตอร์ยังเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยสำหรับคนในสังคมส่วนใหญ่ แต่ประชาชนจำนวนมากก็เริ่มมีกำลังหามาใช้ได้เองแล้ว เช่น เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก

ไพรัตน์ เตรือชัยสุ (2550 : 4) กล่าวว่า ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตและสังคมของมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศได้สร้างการเปลี่ยนแปลงและโอกาสให้แก่องค์กร เช่น เปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์และการแข่งขันในอุตสาหกรรม ปรับโครงสร้างการดำเนินงานขององค์กรเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและบริการ เป็นต้น เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้มีการพัฒนาและกระจายตัวของภูมิปัญญา ซึ่งต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ ปัจจุบันองค์กรในประเทศไทยได้มีการตื่นตัวที่จะนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้งานมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้เราติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีได้ทัน และสามารถใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ในการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเทคโนโลยีขององค์การจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ โดยที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับองค์การดังต่อไปนี้

1. ทำความเข้าใจต่อบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อธุรกิจปัจจุบัน เพื่อให้สามารถนำความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับงานที่กำลังทำอยู่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันขององค์กร เช่น การนำเอาคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในระบบคลังสินค้าของบริษัท การใช้ความก้าวหน้าด้านการสื่อสารมาช่วยในการเชื่อมโยงข้อมูลของแผนกต่าง ๆ หรือการใช้ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในการเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ขายวัตถุดิบ องค์กรและลูกค้า เป็นต้น

2. ระบบสารสนเทศเกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลขององค์กร นักวิเคราะห์ระบบ และผู้ใช้ศึกษาหรือพิจารณาถึงข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่องค์กรต้องการและใช้ในการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ เพื่อที่จะทำการรวบรวม และจัดระเบียบเก็บไว้ในระบบสารสนเทศ และเมื่อมีความต้องการข้อมูล ก็สามารถเรียกออกมาใช้ได้ทันที โดยการพัฒนาระบบต้องให้ความสำคัญกับภาพรวมและความสอดคล้องในการใช้งานสารสนเทศขององค์กรเป็นสำคัญ

3. วางแผนที่จะสร้างและพัฒนาระบบ เพื่อให้การดำเนินการสร้างหรือพัฒนาระบบสารสนเทศเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรภายใต้งบประมาณและระยะเวลาที่กำหนดไว้ การวางแผนถือเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะระบบสารสนเทศจะประกอบด้วยระบบย่อยอื่น ๆ อีกมาก ซึ่งจะต้องสัมพันธ์กันและใช้เวลาในการพัฒนาให้สมบูรณ์ โดยที่การเตรียมงานเพื่อให้ การดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศขององค์กรประสบความสำเร็จ สมควรประกอบด้วยการเตรียมการในด้านต่อไปนี้

3.1 บุคลากร การเตรียมบุคลากรให้พร้อมเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะสร้างและพัฒนาตลอดจนการใช้งานระบบสารสนเทศ เมื่อจัดสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรที่ต้องจัดเตรียมควรเป็นทั้งระดับผู้บริหาร นักเทคโนโลยีสารสนเทศ นักวิชาชีพเฉพาะ และพนักงานปฏิบัติการ เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และความเข้าใจในขีดความสามารถและศักยภาพของ เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดฝึกอบรมหรือบรรยายพิเศษ รวมทั้งการสรรหาบุคลากรทางสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคตของหน่วยงาน

3.2 งบประมาณ เตรียมกำหนดจำนวนเงินและวางแนวทางในการจัดหาเงินที่จะมาพัฒนาระบบสารสนเทศให้เพียงพอกับแผนที่วางไว้ ตลอดจนจัดทำงบประมาณสำหรับการพัฒนาระบบในอนาคต เนื่องจากเทคโนโลยีขององค์กรอาจจะล้าสมัยและสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะเวลาสั้น

3.3 การวางแผน ผู้บริหารต้องจัดทำแผนการจัดสร้างหรือพัฒนาระบบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งอาจจะต้องมีการจัดตั้งคณะทำงาน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ใช้งาน นักออกแบบระบบ และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาปฏิบัติงานร่วมกัน องค์กรที่เจริญเติบโตในอนาคตต้องสามารถประยุกต์เทคโนโลยีเข้าไปในโครงสร้าง การบริหารงานและการติดต่อสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศเปรียบเสมือน เส้นประสาทของธุรกิจ แต่การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กรจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและบุคลากรมากกว่าการเพิ่มประสิทธิภาพ หรือการลดขั้นตอนในการทำงาน การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศจะเกี่ยวข้องกับจริยธรรมและรับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น การไหลเวียนข้อมูลผ่านขอบเขตขององค์กรและเขตแดนของประเทศ การติดตามผลและตรวจสอบ การทำงานกับความเป็นส่วนตัวของพนักงาน การทุจริตหรือฉ้อโกงระบบเครือข่าย การก่อการร้ายหรือการโจรกรรม ซึ่งผู้บริหารจะต้องติดตาม ทำความเข้าใจในศักยภาพผลกระทบ ของเทคโนโลยี ที่มีต่อองค์กรและสังคม เพื่อให้เลือกใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดและก่อให้เกิดผลกระทบ ในด้านลบน้อยที่สุดต่อองค์กรและสังคมแวดล้อม

พนิดา พานิชกุล (2552 : 5-6) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลและความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งช่วยลดต้นทุนในการผลิต เนื่องจากการนำระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายเข้ามาในองค์กร ช่วยให้พนักงานในองค์กรสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ เช่น การใช้เครื่องพิมพ์ (Printer) สแกนเนอร์ (Scanner) ร่วมกัน เป็นต้น

2. ช่วยจัดระบบสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมากมายให้เป็นระเบียบ ทำให้สะดวกรวดเร็ว ง่ายในการจัดเก็บและค้นหาข้อมูล

3. ช่วยให้การสื่อสารระหว่างกันมีความรวดเร็วมากขึ้น ลดปัญหาเรื่องระยะเวลาและระยะทาง โดยนำระบบเครือข่ายและโทรศัพท์เข้ามาช่วย เช่น อินเทอร์เน็ต (Internet) และอินทราเน็ต (Intranet) เป็นต้น

4. เทคโนโลยีสารสนเทศบางอย่างเป็นอัตโนมัติ ที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้จากแหล่งอื่นเมื่อใดก็ได้ เช่น ระบบการฝาก – ถอนเงินผ่านตู้เอทีเอ็ม และการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ เป็นต้น

5. ทำให้มีการกระจายโอกาสการเรียนรู้ เช่น มีการใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล การรักษาพยาบาลผ่านเครือข่ายสื่อสาร การสั่งซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสารสนเทศ เช่น การคำนวณตัวเลขที่ยุ่งยากซับซ้อน

7. ช่วยลดจำนวนบุคลากรในการประมวลผลและผลิตสารสนเทศ เนื่องจากจะทำให้มีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด บุคลากรในองค์กรสามารถนำเวลาส่วนที่เหลือไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นได้ งานบางอย่างที่จำเป็นต้องมีบุคลากรในการตรวจสอบความผิดพลาดก็อาจใช้จำนวนบุคลากรน้อยลง

8. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในระยะยาว ในระยะแรกของการนำเทคโนโลยีมาใช้ อาจต้องมีการลงทุนที่ค่อนข้างสูง แต่จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในระยะยาวได้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากร เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็นและเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยประมวลผลข้อมูลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันให้กลายเป็นสารสนเทศที่ดีถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามต้องการได้ ช่วยในการจัดระบบข่าวสารในแต่ละวันได้ถูกต้อง ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสารสนเทศ ช่วยจัดระบบโดยอัตโนมัติ เพื่อการจัดเก็บ ประมวลผล และสามารถเรียกใช้ได้อย่างสะดวกทุกครั้ง ช่วยในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว และช่วยการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลาและระยะทางและงบประมาณ

นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยกับการพัฒนาประเทศ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยกับการพัฒนาประเทศ ดังนี้

วศิน เพิ่มทรัพย์และวิโรจน์ ชัยมูล (2548 : 203-206) กล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ หรือ กทสช. (National Information Technology Committee : NITC) ขึ้น ด้วยเล็งเห็นว่าสังคมจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในยุคข่าวสารข้อมูล จึงมีการตั้งหน่วยงานเพื่อรองรับงานทางด้านนโยบายขึ้น โดยมอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กโทรนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติหรือเนคเทคทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ เพื่อกลั่นกรองนโยบายและมาตรการที่มีผลต่อการพัฒนาเทคโนโลยีให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศหน้าที่หลักของคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติจะต้องมีการเสนอแนะนโยบายและแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างบรรยากาศให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจสมัยใหม่โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การส่งเสริมการผลิต การบริการ การวิจัย และการพัฒนาให้มีเทคโนโลยีด้านสารสนเทศขึ้นในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศต่อคณะรัฐมนตรี นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติฉบับแรกหรือ IT 2000 ได้มีการประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2539 โดยมีสาระสำคัญที่เป็นเสาหลักในการพัฒนา 3 ประการคือ

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติ (National Information Infrastructure)

2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

3. พัฒนาระบบสารสนเทศและปรับปรุงบทบาทภาครัฐเพื่อบริการที่ดีขึ้น รวมทั้งการสร้างรากฐานของอุตสาหกรรมสารสนเทศที่แข็งแกร่ง (IT for Good Government)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549 : 51) กล่าวว่า สาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนที่จะเป็นกรอบพิจารณาจัดทำนโยบายและมาตรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษานั้น ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่ว่าด้วยสิทธิส่วนบุคคล แนวทางและเป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม ได้แก่ หลักการจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับ

ประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนสำคัญของพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการพัฒนานโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ดังปรากฏในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งมาตรา 64, 65, 66, และ 67 เป็นมาตราที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีสาระคัญตามมาตรา คือ กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และได้ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนของครู โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนทันสมัยน่าสนใจ และช่วยพัฒนางานของครูในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูทำการผลิตสื่อ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถของครูในฐานะที่เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูมีการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. สถานศึกษาต้องกำหนดให้ครูมีการรวมกลุ่มเพื่อกำหนดนโยบาย แผนการพัฒนาการใช้ และการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการศึกษามากที่สุด

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2554 : 4) กล่าวว่า เมื่อกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2544–2553 (IT 2010) ของประเทศไทยจะสิ้นสุดระยะเวลาลงในปี พ.ศ. 2553 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย จึงได้มอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สานักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดทากรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระยะ พ.ศ. 2554–2563 ของประเทศไทย (ICT 2020) ขึ้น เพื่อให้การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและโทรคมนาคมมีความต่อเนื่องจากกรอบนโยบายเดิม โดยมีสาระสำคัญเพื่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและโทรคมนาคมของประเทศ

ในระยะ 10 ปี เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโลก และเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน นำกรอบนโยบายฯ ไปใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารของตนเองต่อไป โดยกรอบนโยบาย ICT 2020 นี้ ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์หลัก คือ

1. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและการสื่อสารแห่งอนาคต
2. ยุทธศาสตร์ ICT เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
3. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาทุนมนุษย์ ICT สำหรับปี 2020
4. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาอุตสาหกรรม ICT
5. ยุทธศาสตร์ ICT เพื่อการให้บริการของภาครัฐ (Public Service)
6. ยุทธศาสตร์ ICT เพื่อความเท่าเทียมทางสังคม (Social Equality)
7. ยุทธศาสตร์ ICT เพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ในกรอบนโยบาย ICT 2020 ยังมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศอีก 3 ประเด็น คือ

1. ประเด็น ด้านกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยในอีก 10 ปีข้างหน้า

2. ประเด็น การเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย ICT แนวทางการขับเคลื่อนภายใต้กรอบนโยบาย ICT 2020

3. แนวทางการพัฒนา ICT เพื่อการบริการสุขภาพภายใต้กรอบนโยบาย ICT 2020

จากการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้งของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีดังกล่าวมีบทบาทและความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้นโดยลำดับ ซึ่งพอยกตัวอย่างได้ดังนี้ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2554 : 40)

1. ด้านเศรษฐกิจ ในแวดวงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับงานการเงิน การธนาคาร มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานหลักของธุรกิจให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ เช่น การฝากถอนเพื่อทำรายการด้านการเงินของธนาคาร มีระบบการทำรายการเชื่อมโยง ถึงกันระหว่างสาขาย่อยของแต่ละธนาคาร มีการนำเอาตู้เอทีเอ็มติดตั้งเพื่อให้บริการลูกค้าของธนาคารตามแหล่งชุมชนต่างๆมากมาย รวมถึงการขยายสาขาการรับฝากถอนเงินไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอีกด้วย ก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมมากยิ่งขึ้นในวงการตลาดหลักทรัพย์ก็เช่นเดียวกัน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยวิเคราะห์และแนะนำการลงทุน การตรวจสอบข้อมูลกับตลาดหลักทรัพย์ทั่วโลกได้แบบทันที (Real Time) รวมถึงการส่งรายการคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์สำหรับนักลงทุนที่สะดวกและง่ายมากยิ่งขึ้น

2. ด้านสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยพัฒนาสังคมให้เกิดการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี มีการเข้าให้ความช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ให้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเท่าเทียมกัน มีการมอบเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่โรงเรียนชนบท คนป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ผู้ต้องขัง รวมถึงการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเหลือคนตาบอดเพื่อให้สามารถอ่านหนังสือได้ เช่น หนังสือเสียงระบบ DAISY (Digital Accessible Information System) ที่มีการบันทึกข้อมูลของหนังสือเป็นระบบเสียงในแบบดิจิตอล เพื่อให้คนตาบอดสามารถค้นหาข้อมูลในหนังสือได้อย่างรวดเร็วและละเอียด สามารถก้าวกระโดไปยังส่วนต่าง ๆ ของหนังสือได้

3. ด้านการศึกษา ในยุคก่อนหน้าที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาเรื่องสถานที่ในการจัดเรียนการสอนอาจมีอุปสรรคบ้างสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเดินทางมาเรียนหรือศึกษายังสถาบันที่เปิดสอนจริง ๆ ได้ โดยเฉพาะนักเรียนในท้องถิ่นทุรกันดาร และอาจเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษาตามมา แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้าช่วยลดปัญหานี้บ้างแล้ว แม้จะยังไม่แพร่หลายมากนักก็ตาม เช่น การถ่ายทอดสัญญาณรายการสอนผ่านเครือข่ายดาวเทียมสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นทุรกันดารของกรมการศึกษานอกโรงเรียน การให้บริการการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รวมถึงการเปิดหลักสูตร เพื่อสอนในระดับอุดมศึกษาบางให้กับนักศึกษาที่อยู่ห่างไกลได้เข้ามาเรียน โดยการศึกษาทบทวน และทดสอบด้วยตนเองผ่านระบบของมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีบทบาทที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศกันมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) ได้เปิดเครือข่ายเพื่อการศึกษาต่าง ๆ โดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ซึ่งเครือข่ายที่รู้จักกันดี ได้แก่

3.1 เครือข่ายคอมพิวเตอร์ไทยสาร (Thai Social Scientific Academic and Research Network ThaiSARN) ซึ่งเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสถาบันการศึกษา ในรัฐบาลไทยที่เชื่อมต่อกันเพื่อสนับสนุนการใช้งานเพื่อประโยชน์ทางสังคม ทางการศึกษาการวิจัยทำให้เกิดการพัฒนาสังคม พัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ประเทศสามารถแข่งขันให้ทัดเทียมกับต่างประเทศ

3.2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (Schoolnet) เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงต่อโรงเรียนมัธยมในประเทศไทยเข้าสู่อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยยกระดับการศึกษาของเยาวชนไทยและลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เยาวชน นักเรียน หรือครูอาจารย์สามารถใช้ประโยชน์ จากเครือข่าย

คอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ตในการศึกษาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ปัจจุบันเครือข่ายนี้ได้ถูกโอนย้ายไปสังกัดกระทรวงศึกษาธิการแล้ว

3.3 เครือข่ายคอมพิวเตอร์กาญจนาภิเษก (Kanchanapisek Network : KPNet) เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงข่าวสารจากหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยที่มีข้อมูลเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเทศไทย ประกอบด้วย งานหลักสองส่วน คือ เครือข่ายพระราชกรณียกิจและเครือข่ายกระจายความรู้ให้กับประชาชน เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงข้อมูลและนำเอาสารสนเทศมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

4. ด้านสาธารณสุข มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุน และแลกเปลี่ยนข้อมูล การรักษาผู้ป่วยที่เรียกว่า โครงการการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ซึ่งเป็นการนำเอาความก้าวหน้าทางการสื่อสารโทรคมนาคมประยุกต์ใช้กับงานด้านการแพทย์ โดยใช้การส่งสัญญาณผ่านสื่อโทรคมนาคมอันทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นสัญญาณดาวเทียมหรือใยแก้วนำแสงแล้วแต่กรณี ควบคู่กันไปกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยแพทย์ต้นทางและปลายทางสามารถติดต่อกันได้ด้วยภาพเคลื่อนไหวและเสียง ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลของคนไข้ระหว่างหน่วยงานได้ทั้งทางด้านภาพ เช่น ฟิล์มเอ็กซ์เรย์ และสัญญาณเสียงจากเครื่องมือแพทย์ เช่น การเต้นของหัวใจ คลื่นหัวใจ พร้อม ๆ กันกับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการปรึกษาเสมือนกับคนไข้อยู่ในห้องเดียวกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการรักษาคนไข้ดีมากยิ่งขึ้น รวมถึงช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ในท้องถิ่นธุรกันดาร การแพทย์ทางไกลนี้ ยังได้นำเอามาประยุกต์ใช้กับการถ่ายทอดการเรียนการสอนและการประชุมวิชาการทางการแพทย์ ให้สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญได้อีกด้วย

5. ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เรียกว่า GIS (Geographic Information Systems) หรือระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยการกำหนดข้อมูลด้านตำแหน่งที่ตั้งบนผิวโลก (Ground Position) ซึ่งรวบรวมจากแหล่งต่างๆทั้งข้อมูลพื้นที่ แผนที่รูปถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายจากดาวเทียม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา ผังเมือง ประยุกต์ใช้งานทางด้านธรณีวิทยา การพยากรณ์อากาศและควบคุมสิ่งแวดล้อมให้ก้าวหน้าไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาประเทศ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นมาตรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติขึ้นฉบับแรก หรือ IT 2000 ขึ้นมาเพื่อพัฒนา

โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาระบบสารสนเทศ ต่อมาได้วางกรอบนโยบายสารสนเทศหรือ IT 2010 ขึ้นมาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนและพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กำหนดกรอบนโยบาย ICT 2020 เพื่อให้การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและโทรคมนาคมมีความต่อเนื่องจากกรอบนโยบายเดิม โดยมีสาระสำคัญเพื่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและโทรคมนาคมของประเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโลก และเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน นำกรอบนโยบายไปใช้เป็นแนวทางจัดทาแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารของตนเองต่อไปทำให้การประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีดังกล่าวมีบทบาท และความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้นโดยลำดับ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการบริหารและการศึกษา

เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศได้หลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับด้านการศึกษานักการศึกษาได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการบริหารและการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

สุขุม เฉลยทรัพย์ และคณะ (2548 : 243-247) กล่าวว่า ระบบการศึกษาในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการก่อให้เกิดสังคมเรียนรู้ (Knowledge Society) ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมต้องมีความใฝ่รู้อันนำไปสู่สังคมแห่งความคิด (Thinking Society) เพราะในอนาคตการวัดความเจริญทางสังคมจากอัตราการรู้คิด (Metal Literacy Rate) และอัตราการรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองของคนในสังคมมากกว่าการที่จะวัดจากอัตราการรู้หนังสือ (Literacy Rate) เพียงทางเดียว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสังคมที่มีความเจริญแล้ว ระบบการศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการคัดแยกบุคคลเพื่อเข้าสู่การศึกษาที่สัมพันธ์กับอาชีพในอนาคต (Career-Oriented Curricular) อันเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมมนุษย์กับระบบการศึกษาที่จะต้องพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ยุคการปฏิรูปการศึกษา เราเร่งพัฒนาการศึกษาให้สามารถพัฒนาคุณภาพของคนเพื่อให้คนไปช่วยพัฒนาประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงเป็นเครื่องมือที่มีพลานุภาพสูงในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เช่น ช่วยนำการศึกษาให้เข้าถึงประชาชน (Access) ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่อง นอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ช่วยจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการ ช่วยเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาและการเรียกใช้ข้อมูลในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยการเรียนการสอน ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในสาขาการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบออนไลน์ (E-Learning) เป็นการศึกษา เรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต (Internet) หรืออินทราเน็ต (Intranet) เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและมัลติมีเดียอื่นๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่านเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน สามารถติดต่อ ปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้ เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย สำหรับทุกคน ที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ (Learn for All : Anyone, Anywhere and Anytime) ซึ่งการให้บริการการเรียนแบบออนไลน์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน โดยแต่ละส่วนจะต้องได้รับการออกแบบเป็นอย่างดี เพราะเมื่อนำมาประกอบเข้าด้วยกันแล้วระบบทั้งหมดจะต้องทำงานประสานกันได้อย่างลงตัวดังนี้

1.1 เนื้อหาของบทเรียน

1.2 ระบบบริหารการเรียน ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง กำหนดลำดับของเนื้อหาในบทเรียน เราเรียกระบบนี้ว่าระบบบริหารการเรียน (E-Learning Management System : LMS) ดังนั้นระบบบริหารการเรียนจึงเป็นส่วนที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจนจบหลักสูตร

1.3 การติดต่อสื่อสาร การเรียนแบบ E-Learning นำรูปแบบการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง มาใช้ประกอบในการเรียน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภททันที (Real-Time) ได้แก่ การคุย (Chat) ข้อความ (Message) เสียง (Voice) กระดานขาว (White Board) แถบเลื่อนข้อความ (Text Slide) บรรณนิทัศน์แบบทันที (Real-Time Annotations) สัญญาณโต้ตอบ (Interactive Poll) การประชุมทางไกล (Conferencing) และอื่นๆ ส่วนอีกแบบคือ ประเภทไม่ทันที (Non Real-Time) ได้แก่ เว็บบอร์ด (Web-Board) ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail)

2. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) จะเสนอสารสนเทศที่ได้ผ่านกระบวนการสร้างและพิจารณามาเป็นอย่างดี โดยมีเนื้อหาวิชาหรือสารสนเทศแบบฝึกหัด การทดสอบและการให้ข้อมูลป้อนกลับให้ผู้เรียนได้ตอบสนองต่อบทเรียนได้ตามระดับความสามารถของตนเอง เนื้อหาวิชาที่นำเสนอจะอยู่ในรูปมัลติมีเดีย ซึ่งประกอบด้วย อักษร รูปภาพ เสียง และ ทั้งภาพและเสียง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการนำหลักการเบื้องต้นทางจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในการออกแบบ โดยอาศัยพฤติกรรมการเรียนรู้ (Learning Behavior) ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขปฏิบัติ (Operant Conditioning Theory) ซึ่งถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองและการเสริมแรงเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีจุดมุ่งหมาย

นำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งอาศัยการสอนที่มีการวางโปรแกรมไว้ล่วงหน้า เป็นการให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและมีผลย้อนกลับทันทีและเรียนรู้ไปทีละขั้นตอน อย่างเหมาะสมตามความต้องการและความสามารถของตน

3. วีดิทัศน์ตามอัธยาศัย (Video on Demand : VOD) เป็นระบบที่นำภาพวีดีโอมาบันทึกลงในระบบคอมพิวเตอร์เพียงชุดเดียว สามารถแจกจ่ายข้อมูลวิดีโอชุดนี้ให้กับผู้ใช้จำนวนมากได้ โดยไม่จำเป็นต้องรับชมพร้อม ๆ กัน และสามารถที่จะควบคุมการแสดงผลได้เหมือนกับวีดิทัศน์ทุกประการ แต่ปัจจุบันความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร จึงมีการนำระบบวีดิทัศน์ตามอัธยาศัยมาใช้ในการถ่ายทอดภาพวีดิทัศน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งการถ่ายทอดความรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเช่นนี้ เป็นลักษณะมัลติมีเดียที่กำลังได้รับความสนใจ และมีการพัฒนาตลอดเวลา ซึ่งกระบวนการถ่ายทอดวีดิทัศน์จะประกอบด้วย 3 ฝ่าย คือ

3.1 ฝ่ายวีดิทัศน์ ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานทางวีดิทัศน์โดยตรงไม่ว่าจะเป็นผู้กำกับ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ ตากล้อง ทำหน้าที่ในการตัดต่อเลือกภาพเพื่อส่งสัญญาณออกไปยังฝ่ายที่สองต่อไป

3.2 ฝ่ายแปลงสัญญาณภาพ ทำหน้าที่รับสัญญาณจากฝ่ายวีดิทัศน์เข้ากระบวนการแปลงสัญญาณภาพที่ส่งมาเพื่อส่งข้อมูลต่อไปยังเครื่องแม่ข่ายที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดต่อไป ซึ่งประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ที่มีการ์ดจอที่สามารถรับภาพสัญญาณวีดิทัศน์ได้ และโปรแกรม Real Producer Basic ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับสร้างไฟล์วีดิทัศน์ หรือการเสนอสื่อวีดิทัศน์ที่เป็นเสียงและภาพเคลื่อนไหวเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.3 ฝ่ายเครื่องแม่ข่ายวีดิทัศน์ เป็นฝ่ายที่ดูแลเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เป็นเครื่องแม่ข่ายวีดิทัศน์ (Video Server) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบการถ่ายทอดวีดิทัศน์เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เก็บข้อมูลวีดิทัศน์ การให้บริการส่งวีดิทัศน์และโปรแกรมบริหารฐานข้อมูลไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เป็นเครื่องลูกข่ายเมื่อมีการร้องขอเข้ามาใช้บริการ

4. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถอ่านได้ทางอินเทอร์เน็ต สำหรับเครื่องมือที่จำเป็นต้องมีในการอ่านหนังสือประเภทนี้ก็คือฮาร์ดแวร์ประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พกพาอื่น ๆ พร้อมทั้งติดตั้งระบบปฏิบัติการหรือซอฟต์แวร์ที่ใช้อ่านข้อความต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ออแกไนเซอร์แบบพกพา พีดีเอ เป็นต้น ส่วนการดึงข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะอยู่บนเว็บไซต์ที่ให้บริการทางด้านนี้มาอ่านก็จะใช้วิธีการดาวน์โหลดผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะไฟล์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หากนักเขียนหรือสำนักพิมพ์ต้องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะสามารถเลือกได้สี่รูปแบบ คือ ภาษาเอชทีเอ็มแอล (Hyper Text Markup Language : HTML) เอกสารใช้ได้หลายระบบ

(Portable Document Format : PDF) ภาษาพีเอ็มแอล (Peanut Makeup Language : PML) และภาษาเอ็กซ์เอ็มแอล (Extensive Markup Language : XML)

5. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ในปัจจุบันสังคมไทยเราอยู่ในยุคข่าวสารทำให้มีการกระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะงานด้านบริการจะมีบทบาทที่เด่นชัด ความต้องการของผู้ใช้บริการ จึงเป็นแรงผลักดันให้ห้องสมุดเปลี่ยนการให้บริการงานห้องสมุดมาเป็นระบบอัตโนมัติ เช่น

5.1 ระบบที่สามารถให้บริการและตรวจสอบได้

5.2 ระบบบริการยืม - คืน ทรัพยากรด้วยแถบรหัสบาร์โค้ด

5.3 ระบบบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากร

5.4 ระบบตรวจเช็คสถิติการใช้บริการห้องสมุด

5.5 ระบบตรวจเช็คสถิติการยืม - คืนทรัพยากร

5.6 การสำรวจทรัพยากรประจำปี

5.7 การพิมพ์บาร์โค้ดทรัพยากรและสมาชิก

ไพรัตน์ เครือชัยสุ (2550 : 2–4) กล่าวว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้บูรณาการเข้าสู่ระบบธุรกิจ ดังนั้นองค์กรที่จะอยู่รอด และมีพัฒนาการต้องสามารถปรับตัวและจัดการกับเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โดยหัวข้อนี้จะกล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะมีผลต่อการดำเนินธุรกิจในอนาคต เพื่อให้ผู้บริหารในฐานะหัวใจสำคัญของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรได้ศึกษา แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจทำให้เทคโนโลยีที่กล่าวถึงในที่นี้ล้าสมัยได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารที่สนใจจะต้องศึกษาติดตามความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญในอนาคตที่จะมีการประยุกต์ใช้กับงานด้านบริหารและการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. คอมพิวเตอร์ (Computer) ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาไปจากยุคแรกที่เครื่องมีขนาดใหญ่ทำงานได้ช้า ความสามารถต่ำ และใช้พลังงานสูง เป็นการใช้เทคโนโลยี วงจรรวมขนาดใหญ่ (Very Large Scale Integrated Circuit : VLSI) ในการผลิตไมโครโปรเซสเซอร์ (Microprocessor) ทำให้ประสิทธิภาพของส่วนประมวลผลของเครื่องพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาหน่วยความจำ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่มีราคาถูกลง ซึ่งช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในปัจจุบัน โดยที่คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในขณะที่มีความสามารถเท่าเทียมหรือมากกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ในสมัยก่อน ตลอดจนการนำคอมพิวเตอร์ชนิดลดชุดคำสั่ง (Reduced Instruction Set Computer : RISC) มาใช้ในการออกแบบหน่วยประเมินผล ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้เร็วขึ้นโดยใช้คำสั่งพื้นฐาน

นอกจากนี้พัฒนาการและการประยุกต์ความรู้ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ส่งผลให้เครื่องคอมพิวเตอร์มีการประมวลผลตามหลักเหตุผลของมนุษย์หรือระบบปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2. ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) เป็นการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้มีความสามารถที่จะคิด แก้ปัญหาและให้เหตุผลได้เหมือนอย่างการใช้ภูมิปัญญาของมนุษย์จริง ปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ในหลายสาขาวิชาได้ศึกษาและทดลองที่จะพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้สามารถทำงานที่มีเหตุผล โดยการเลียนแบบการทำงานของสมองมนุษย์ ซึ่งความรู้ทางด้านนี้ถ้าได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานต่าง ๆ อย่างมากมาย เช่น ระบบผู้เชี่ยวชาญเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อให้ความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างผู้เชี่ยวชาญ และหุ่นยนต์ (Robotics) เป็นการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ให้สามารถปฏิบัติงานและใช้ทักษะการเคลื่อนไหวได้ใกล้เคียงกับการทำงานของมนุษย์ เป็นต้น

3. ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information System : EIS) เป็นการพัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนผู้บริหารในงานระดับวางแผนนโยบายและกลยุทธ์ขององค์กรโดยที่ EIS จะถูกนำมาให้คำแนะนำผู้บริหารในการตัดสินใจเมื่อประสบปัญหาแบบไม่มีโครงสร้างหรือ กึ่งโครงสร้าง โดย EIS เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่พิเศษของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งสถานะคู่แข่งขันด้วย โดยที่ระบบต้องมีความละเอียดอ่อนตลอดจนง่ายต่อการใช้งาน เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงจำนวนมากไม่เคยชินกับการติดต่อและสั่งงานโดยตรงกับระบบคอมพิวเตอร์

4. การจดจำเสียง (Voice Recognition) เป็นความพยายามของนักวิทยาศาสตร์ที่จะทำให้คอมพิวเตอร์จดจำเสียงของผู้ใช้ ปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีสาขานี้ยังไม่ประสบความสำเร็จตามที่นักวิทยาศาสตร์ต้องการ ถ้าในอนาคตนักวิทยาศาสตร์ประสบความสำเร็จในการนำความรู้ต่าง ๆ มาใช้สร้างระบบ การจดจำเสียงก็จะสามารถสร้างประโยชน์ได้อย่างมหาศาลแก่การใช้งานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศโดยที่ผู้ใช้จะสามารถออกคำสั่ง และตอบโต้กับคอมพิวเตอร์แทนการกดแป้นพิมพ์ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ที่ไม่เคยชินกับการใช้คอมพิวเตอร์ให้สามารถปรับตัวเข้ากับระบบได้ง่าย เช่น ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง การสั่งงานระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ และระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและขยายคุณค่าเพิ่มของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อธุรกิจ

5. การแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Data Interchange : EDI) เป็นการส่งข้อมูลหรือข่าวสารจากระบบคอมพิวเตอร์หนึ่งไปสู่ระบบคอมพิวเตอร์อื่นโดยผ่านทางระบบสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การส่งคำสั่งซื้อจากผู้ซื้อไปยังผู้ขายโดยตรง ปัจจุบันระบบแลกเปลี่ยน

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะช่วงลดระยะเวลาในการทำงานของแต่ละองค์กรลง โดยองค์กรจะสามารถส่งและรับสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจ เช่น ใบสั่งซื้อและใบตอบรับผ่านระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่มีอยู่ ทำให้ทั้งผู้ส่งและผู้รับไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง

6. เส้นใยแก้วนำแสง (Fiber Optics) เป็นตัวกลางที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วโดยอาศัยการส่งสัญญาณแสงผ่านเส้นใยแก้วนำแสงที่มัดรวมกัน การนำเส้นใยแก้วนำแสงมาใช้ในการสื่อสารก่อให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับทางด่วนข้อมูล (Information Superhighway) ที่จะเชื่อมโยงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ปัจจุบันเทคโนโลยีเส้นใยแก้วนำแสงได้ส่งผลกระทบต่อวงการสื่อสารมวลชนและการค้าขายสินค้าผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์

7. อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงไปทั่วโลก มีผู้ใช้งานหลายล้านคน และกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยที่สมาชิกสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนค้นหาข้อมูลจากห้องสมุดต่าง ๆ ได้ ในปัจจุบันได้มีหลายสถาบันในประเทศไทยที่เชื่อมระบบคอมพิวเตอร์กับเครือข่ายนี้ เช่น ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

8. อินทราเน็ต (Intranet) เป็นเครือข่ายที่ใช้ภายในองค์การ มีลักษณะคล้ายกับอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ตจะใช้เบราเซอร์เว็บไซต์ และเว็บเพจเช่นเดียวกับอินเทอร์เน็ตที่ให้บริการแบบสาธารณะ (Public Internet) เน้นการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศแก่พนักงานในองค์การ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ ปฏิทินกิจกรรม คู่มือการใช้งาน เป็นต้น

9. ระบบเครือข่าย (Networking System) โดยเฉพาะระบบเครือข่ายเฉพาะพื้นที่ (Local Area Network : LAN) เป็นระบบสื่อสารเครือข่ายที่ใช้ในระยะทางที่กำหนดส่วนใหญ่จะอยู่ภายในอาคารหรือในหน่วยงาน LAN มีส่วนช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลให้สูงขึ้น รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การใช้ข้อมูลร่วมกัน และการเพิ่มความเร็วในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ระบบเครือข่ายของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลยังผลักดันให้เกิดการกระจายความรับผิดชอบในการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศไปยังผู้ใช้มากกว่าในอดีต

10. การประชุมทางไกล (Teleconference) เป็นการนำเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายโทรทัศน์ และระบบสื่อสารโทรคมนาคมผสมผสาน เพื่อให้สนับสนุนในการประชุมมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำเข้าร่วมประชุม ไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในห้องประชุมและพื้นที่เดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดเวลาในการเดินทาง โดยเฉพาะในสภาวะการจราจรที่ติดขัด ตลอดจนผู้เข้าประชุมอยู่ในเขตที่ห่างไกลกันมาก

11. โทรทัศน์ตามสายและผ่านดาวเทียม (Cable and Satellite TV) การส่งสัญญาณโทรทัศน์ผ่านสื่อต่าง ๆ ไปยังผู้ชม จะมีผลทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถแพร่ไปได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมพื้นที่กว้างขึ้น โดยที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ได้มากขึ้น ส่งผลให้ผู้ชมรายการมีทางเลือกมากขึ้นและสามารถตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ได้เหมาะสมขึ้น

12. เทคโนโลยีมัลติมีเดีย (Multimedia Technology) เป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาจัดเก็บข้อมูลหรือข่าวสารในลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งรูปภาพ ข้อความ เสียง โดยสามารถเรียกกลับมาใช้เป็นภาพเคลื่อนไหวได้ และยังสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ด้วยการประยุกต์เข้ากับความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ เช่น หน่วยความจำแบบอ่านอย่างเดียวที่บันทึกในแผ่นดิสก์ (CD-ROM) จอภาพที่มีความละเอียดสูง (High Resolution) เข้ากับอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อจัดเก็บและนำเสนอข้อมูล ภาพ และเสียงที่สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ ปัจจุบันเทคโนโลยีมัลติมีเดียเป็นเทคโนโลยีที่ตื่นตัวและได้รับความสนใจจากบุคคลหลายกลุ่ม เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญว่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษา โฆษณา และบันเทิง เป็นอย่างมาก

13. การใช้คอมพิวเตอร์ในการฝึกอบรม (Computer Base Training) เป็นการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ หรือการนำเอาคอมพิวเตอร์มาช่วยในด้านการเรียนการสอนที่เรียกว่า คอมพิวเตอร์ช่วยการสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอนเปิดช่องทางใหม่ในการเรียนรู้ โดยส่งเสริบประสิทธิภาพการเรียนรู้ตลอดจนปรัชญาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

14. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ (Computer Aided Design : CAD) เป็นการนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบข้อมูลเข้ามาช่วยในการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งรูปแบบหีบห่อของผลิตภัณฑ์หรือ การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยทางด้านการออกแบบ วิศวกรรมและสถาปัตยกรรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการและความเป็นจริง ตลอดจนช่วยลดต้นทุนการดำเนินงานในการออกแบบ โดยเฉพาะในเรื่องของเวลา การแก้ไข และการจัดเก็บแบบ

15.การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการผลิต (Computer Aided Manufacturing :CAM) เป็นการนำคอมพิวเตอร์ช่วยในการผลิตสินค้าในโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากระบบคอมพิวเตอร์จะมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือได้ในการทำงานที่ซ้ำกัน ตลอดจนสามารถตรวจสอบ รายละเอียดและข้อผิดพลาดของผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐานที่ต้องการ ซึ่งจะช่วยประหยัดระยะเวลาและแรงงานประการสำคัญ ช่วยให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์มีความสม่ำเสมอตามที่กำหนด

16.ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) เป็นการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์ทางด้านรูปภาพ (Graphics) และข้อมูลทางภูมิศาสตร์มาจัดทำ แผนที่ในบริเวณที่สนใจ GIS สามารถนำมาประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น

การวางแผนยุทธศาสตร์ การบริหารการขนส่ง การสำรวจและวางแผนป้องกันภัยธรรมชาติ การช่วยเหลือและกู้ภัย เป็นต้น

พนิดา พานิชกุล (2552 : 218) กล่าวว่า การทำงานเป็นกลุ่มหรือการตัดสินใจแบบกลุ่มจะพบในองค์กรขนาดใหญ่ เนื่องจากงานบางอย่างไม่สามารถตัดสินใจเพียงลำพังได้ และวิธีการร่วมกันตัดสินใจก็คือ การประชุม ซึ่งถึงแม้ว่าการตัดสินใจแบบกลุ่มจะเป็นงานที่ซับซ้อนและใช้เวลามาก แต่เมื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยแล้ว จะช่วยให้ทุกอย่างเป็นเรื่องง่ายขึ้น ลดข้อจำกัดในเรื่องของการเดินทางมาประชุมได้หรือสามารถร่วมประชุมโดยสมาชิกอยู่ต่างสถานที่กันได้ เช่น

1. เทคโนโลยีที่ใช้สนับสนุนการทำงานกลุ่ม การเลือกเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มนั้นในบางครั้งก็ต้องขึ้นอยู่กับสถานที่ที่สมาชิกในกลุ่มอยู่ในวันที่จะต้องประชุม กล่าวคือ ต้องขึ้นอยู่กับเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ซึ่งเทคโนโลยีส่วนใหญ่ก็จะเกี่ยวข้องกับการเอื้ออำนวยต่อการส่งผ่านข้อมูลและสารสนเทศระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทั้งนี้ก็เนื่องจากในการทำงานเป็นกลุ่มจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และสารสนเทศซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้เกิดข้อสรุปจากการทำงานได้

2. ระบบการประชุมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Meeting System : EMS) เป็นระบบที่สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มในลักษณะของการประชุมทั้งที่เป็นการประชุมทางไกลหรือประชุมในเวลาและสถานที่เดียวกัน โดยระบบการประชุมอิเล็กทรอนิกส์นี้จะต้องประกอบไปด้วยเครื่องมือที่เป็นทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ที่จะคอยอำนวยความสะดวกในระหว่างการประชุม หากเป็นระบบการประชุมอิเล็กทรอนิกส์ที่สมาชิกผู้ร่วมประชุมอยู่ในเวลาและสถานที่เดียวกัน

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกพัฒนาขึ้นในปัจจุบันและกำลังทำการศึกษาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการใช้งานในอนาคต โครงการพัฒนาความรู้ต่าง ๆ จะเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์เพิ่มขึ้น เราต้องพยายามติดตามศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางและพัฒนาการที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม งานด้านการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นงานที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการทำงานในลักษณะต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ การวิเคราะห์ข้อมูล และการทำงานเป็นกลุ่ม และต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้แบบออนไลน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์ตามอัธยาศัย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษา

การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายการมีส่วนร่วมมีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษาหลากหลายรูปแบบ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่าง ๆ มาประมวลได้ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานด้านวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่างานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดของงานบริหารด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นงานที่สนับสนุนให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพสูง ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

รุจิร์ ภู่สาระ และจันทรานี สงวนนาม (2551 : 56) ได้ให้ความหมายของ การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 9) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ

ภารดี อนันต์นาวี (2551 : 1) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในงานวิชาการ โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 2) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจน การประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมหรือ งานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยงข้องกับการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุน ให้การเรียนการสอน บรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่าย ปฏิบัติ เพื่อให้มุ่งเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของ สถานศึกษา

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญ นักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญของการบริหาร งานวิชาการไว้ดังนี้

ถวิล อรัญเวศ (2545 : 6) ได้กล่าวว่า กรอบเการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบันแบ่งออกเป็นงานใหญ่ ๆ ได้ 2 งาน คือ งานหลักได้แก่ งานวิชาการ และงานสนับสนุน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะเห็นว่าจะให้ความสำคัญ งานวิชาการเป็นหลักเพื่อให้การบริหาร หลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กำหนดให้ สถานศึกษามีหน้าที่ จัดหลักสูตรเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ

กมล ภู่ประเสริฐ (2547 : 18) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า ในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ให้มีคุณภาพนั้น ประกอบด้วยงานหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวคิด ในการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับ สาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนด งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง ความคิดที่ให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปฏิบัติจริง งานเกี่ยวกับการ ประเมินผลการเรียนที่หันมาเน้นการประเมินตามสภาพจริง ดังนั้นการบริหารงานวิชาการใน

สถานศึกษาจึงมีความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. เป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และค่านิยมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม

2. เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย

3. เป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในรูปงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน

4. เป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียนโดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงาน อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

5. เป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญสูงสุด ใช้เวลาในการบริหารงานมากที่สุด ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดคุณภาพและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรกและต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม และติดตามการทำงานของครู เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 28)

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 6) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

2. ด้านการจัดการเรียนรู้

3. ด้านสื่อการเรียนรู้

4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 29) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. การนิเทศการศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

จันทรานี สงวนนาม (2551 : 145) ได้กำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบไปด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

2. การวิจัยในชั้นเรียน

3. การสอนซ่อมเสริม

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5. การนิเทศภายใน

6. การประกันคุณภาพสถานศึกษา

ภารดี อนันต์นาวี (2551 : 280) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. การนิเทศการศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขอบเขตการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือ

ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

การบริหารงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณ มีความสัมพันธ์กับวัฒนาการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพราะการปกครองระบอบนี้ ประชาชนต้องการควบคุมการรับและการจ่ายเงินของรัฐบาล ซึ่งการจัดทำงบประมาณนั้น รัฐบาลกลางจัดทำและได้ย้ายขอบเขตไปถึงส่วนราชการและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งการจัดทำงบประมาณในระยะแรกนั้นเพื่อประโยชน์ทางการเมืองและการคลังกล่าวคือ เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล และเพื่อจัดระเบียบการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล แต่ในปัจจุบันได้เป็นที่ยอมรับกันว่านอกจากวัตถุประสงค์ทางการเมืองและการคลังแล้ว การจัดทำงบประมาณแผ่นดินยังมีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย

ความหมายของการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ มีความหมายแตกต่างกันไปตามเวลา สถานการณ์ และลักษณะการให้ความหมายของนักวิชาการ ซึ่งมีมุมมองต่างกันออกไปดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2546 : 121-122) ได้กล่าวถึง การบริหารงบประมาณและการเงินแบบใหม่ โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย และจัดลำดับความสำคัญของการใช้เงินให้ชัดเจน กล่าวคือ ต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก และในการดำเนินงานก็ต้องแสดงให้เห็นว่า ได้ใช้งบประมาณสอดคล้องกับแผนเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา แนวทางที่จะให้การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาไปอย่างมีประสิทธิภาพก็คือ การนำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance- Based Budgeting) หรือ PBB มาใช้ซึ่งเป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน ให้อิสระแก่ผู้บริหารในการบริหารจัดการและรับผิดชอบ ต่อความสำเร็จของงาน โดยเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากร (Resources) ที่ใช้ไปกับผลงานหรือผลผลิตที่จะได้รับ (Results) แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนระหว่างส่วนที่เพิ่มในงบประมาณกับส่วนที่เพิ่มขึ้นในผลผลิตหรือผลลัพธ์ หากนำมาพิจารณาในแง่งบประมาณสถานศึกษาก็อาจกล่าวว่างบประมาณสถานศึกษา คือแผนงานที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อประมาณการตัวเลขรายรับและรายจ่าย ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในช่วงเวลาที่กำหนด และจากความหมายของงบประมาณโรงเรียนจะเห็นได้ว่าประกอบด้วยลักษณะงานที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การประมาณการรับจ่ายไว้ล่วงหน้า ในการรับหรือจ่ายจริงอาจไม่เป็นไปตามจำนวนที่กำหนดไว้ก็ได้

2. การกำหนดงานหรือโครงการที่จะจัดทำทั้งหมด ภายในโรงเรียนที่ต้องการจะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

3. การระบุช่วงเวลาที่ชัดเจนว่าวงเงินที่ประมาณการไว้ เพื่อดำเนินการตามว่าจะใช้เวลาเท่าไหร่ เช่น ครึ่งปี หนึ่งปี หรือห้าปี เป็นต้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 (2547 : 2) ได้ระบุว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดการดำเนินการใช้งบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ใช้งบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อตัวเด็ก เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

2. ใช้งบประมาณตรงตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3. ใช้งบประมาณได้ตามกำหนดเวลา เช่น

3.1 งบประมาณเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง จัดหา หรือผลิตวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนเมษายนของทุกปี

3.2 งบประมาณเกี่ยวกับโครงการอบรม สัมมนา จะต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคมของทุกปี

4. ใช้งบประมาณได้ถูกต้องตามระเบียบ ดังนี้ ระเบียบการบริหารงบประมาณ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง ระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลัง อำนาจการอนุมัติเบิกจ่ายที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงบประมาณ (2548 : 32) ได้ให้ความหมาย การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานที่แสดงการใช้ทรัพยากรในรูปตัวเลขอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง สำหรับระยะเวลาหนึ่งเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคต และควบคุมการดำเนินงานในปัจจุบัน อาจจะมีลักษณะของแผนงบประมาณระยะยาว เช่น งบประมาณที่มีระยะเวลา 3 ปี 5 ปี หรืออาจจะเป็นระยะสั้น เช่น รายเดือน 3 เดือน 6 เดือน โดยจะต้องระบุระยะเวลาที่เริ่มต้นและสิ้นสุดไว้

ประพันธ์ สุริหาร (2549 : 8) ได้ให้ความหมายคำว่า การบริหารงบประมาณ คือ แผนการใช้ทรัพยากรการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงิน ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเลข ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณของรัฐบาลหรือธุรกิจเอกชนก็ตาม ย่อมจะต้องประกอบด้วยแผนการจัดหารายรับและแผนการใช้จ่ายตามหลักสากล สำหรับประเทศที่ปกครองโดยระบบประชาธิปไตย งบประมาณจะมีผลบังคับใช้ก็ต่อเมื่องบประมาณได้รับอนุมัติจากรัฐสภาแล้วเท่านั้น ตามหลักการบริหารแผนใหม่ถือว่างบประมาณเป็นมาตรการอันสำคัญยิ่งในการวางแผน การประสานงาน การรายงานผล

และการควบคุมการปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งนักบริหารสนใจในแง่ที่ว่าทำอย่างไรงบประมาณจึงจะเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารงานได้ผลดีที่สุด

อำนวย ทองโปร่ง (2553 : 210) ยังได้ให้ความหมายของการบริหารงบประมาณหมายถึง แผนการปฏิบัติงานของรัฐบาลของรัฐบาลที่แสดงในรูปตัวเงินที่เสนอต่อรัฐสภาในช่วงระยะเวลาหนึ่งกล่าวคือ รัฐบาลจะเสนองบประมาณในรูปของร่างกฎหมายต่อรัฐสภาเพื่อขออนุมัติดำเนินการต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในแต่ละประเทศจะมีกฎหมายกำหนดไว้ว่ารัฐบาลจะต้องทำหรือเสนองบประมาณอย่างไร และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) นั้น มีการพัฒนาการจัดทำระบบงบประมาณให้มีประสิทธิภาพจนก้าวมาสู่ระบบ e-Budgeting คือ การจัดทำระบบงบประมาณโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการวางแผนงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามประเมินผล ซึ่งทำให้สามารถพัฒนาปรับปรุงระบบข้อมูลกับส่วนราชการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทั้ง 3 มิติ (Fuuction/Agenda/Area) โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับโครงการของรัฐบาลที่เรียกว่า ระบบบริหารการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System : GFMIS) ให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน งาน/โครงการอย่างมีระบบ มีการติดตามและประเมินผลสม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับหน่วยงาน ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์จะครอบคลุมการบูรณาการทั้ง 3 มิติ คือ

1. มิติงานตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงและหน่วยงาน (Function) เป็นภารกิจหลักที่มีเป้าหมายชัดเจน ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวง โดยต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. มิติงานตามยุทธศาสตร์เฉพาะรัฐบาล (Agenda) เป็นภารกิจหรือนโยบายเฉพาะเรื่องรัฐบาลมอบหมาย ไม่ได้เป็นภารกิจของกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งโดยเฉพาะเป็นการมุ่งเน้นการมีเป้าหมายและการดำเนินงานร่วมกัน มีเจ้าภาพเป็นผู้รับผิดชอบ มีผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน

3. มิติงานตามยุทธศาสตร์พื้นที่ (Area) เป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่เน้นเฉพาะพื้นที่สอดคล้องกับเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์ระดับชาติ และนโยบายของรัฐบาล เช่น จังหวัด/กลุ่มจังหวัด ภารกิจต่างประเทศ หรือการบริหารแบบ CEO (Chief Executive Officer) ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด CEO และทูต CEO เป็นต้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 67) ให้ความหมายว่า งบประมาณ คือ บัญชีหรือจำนวนเงินที่กำหนดไว้เป็นรายรับและรายจ่าย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การกระทำเรื่องเกี่ยวกับจำนวนเงิน และการกำหนดแผนการใช้จ่ายหรืองบประมาณการรับรายจ่ายล่วงหน้า ซึ่งแสดงในรูปตัวเงินมีระยะเวลากำหนดที่แน่นอน ซึ่งแผนนี้จะรวมถึงการประมาณการบริการ กิจกรรม โครงการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามแผน หรือวัตถุประสงค์ในระยะเวลาหนึ่ง

ความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ

จากความหมายของงบประมาณ จะเห็นได้ว่างบประมาณเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรต้องเอาใจใส่ และดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากงบประมาณนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนให้งานหรือกิจกรรมอื่น ๆ ในองค์กรสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยดี ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ ในฐานะที่เป็นแผนการใช้จ่ายทรัพยากรของหน่วยงาน ในมุมมองต่างกันออกไปดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 26) กล่าวไว้ว่า งบประมาณมีความสำคัญในแง่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ 3 ประการ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อการวางแผน งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนของฝ่ายบริหาร เพราะในการจัดทำงบประมาณ จะต้องวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมโดยประหยัดเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ ซึ่งจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงานที่จะทำและระยะเวลา ของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตลอดจนหน้าที่หรือกิจกรรมที่ส่วนต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายในรูปของ แผนพัฒนา หรือ แผนของเงิน

2. ความสำคัญต่อการประสานงาน เมื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จแล้ว เป็นหน้าที่ของหน้าหน่วยงานที่จะต้องวางแผนดำเนินงานในหน่วยงาน ให้ประสานสอดคล้องกันทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานอื่นซึ่งเราเรียกว่าการประสานแผน ในรูปของ แผนปฏิบัติการ หรือ แผนการใช้เงิน หรือ แผนงบประมาณ จะมีผลช่วยลดความซ้ำซ้อนความสูญเปล่าและความขัดแย้ง ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของการใช้งบประมาณซึ่งมีอยู่ค่อนข้างจำกัดได้เป็นอย่างดี

3. ความสำคัญต่อการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงาน นอกจากงบประมาณจะมีความสำคัญต่อการวางแผนและการประสานงานแล้ว ฝ่ายบริหารยังสามารถใช้แผนงบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ได้ในขั้นตอนการบริหารแผน และการติดตามประเมินผลแผน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค

เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2550 : 42) กล่าวถึงความสำคัญของงบประมาณไว้ว่า

1. เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน เพราะเป็นแผนงานการเงินที่มีการกำหนดรายรับและรายจ่ายของงาน โครงการต่างๆไว้ล่วงหน้า จึงทำให้ผู้บริหารใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน

2. เป็นเครื่องมือในการควบคุมนโยบาย ของหน่วยงานในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

3. เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติงานว่า ได้ดำเนินการตามแผนที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการวัดความสามารถของผู้บริหารไปพร้อมกัน

ธรรมรส โชติกุญชร และจำรัส นองมาก (2556 : 37) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงบประมาณของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งมีภารกิจที่ต้องดำเนินการมากมาย เช่น การดำเนินงานด้านวิชาการ หรืองานการเรียนการสอน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการและงานการเงิน งานดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยเงิน อันเป็นทรัพยากรหลักเพื่อสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติโครงการหรือกิจกรรม เพื่อช่วยให้งานด้านต่างๆบรรลุมากน้อยเพียงใด จะต้องเกี่ยวพันโดยตรงกับงบประมาณของสถานศึกษานั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ งบประมาณจึงเป็นปัจจัยช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติภารกิจให้สอดคล้องตามขอบข่ายงานที่กำหนด และในขณะเดียวกันจะได้ป้องกันการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของสถานศึกษาให้ลดน้อยลงอีกด้วย

2. ช่วยให้สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นคน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในสถานศึกษามีอยู่อย่างจำกัด จนอาจกล่าวได้ว่าไม่สถานศึกษาแห่งใดที่มีทรัพยากรเพียงพอกับความต้องการ ทรัพยากรทุกอย่างที่เราสามารถหามาได้เพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆล้วนมีอย่างจำกัดทั้งสิ้น วิธีการของงบประมาณก็จะเป็นเครื่องมือในการใช้จ่าย หรือจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการวางแผนการใช้จ่ายทรัพยากร โดยเฉพาะเรื่องเงินให้สอดคล้องกับรายได้ว่า จะจัดเพื่อการดำเนินงานด้านใด เท่าไร มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ การกำหนดระดับและปริมาณที่ควรจะใช้ รวมทั้งการติดตามกำกับการปฏิบัติงานนั้นๆ การดำเนินงานของสถานศึกษาจึงสามารถก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด

3. เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบดูแลการปฏิบัติงาน เนื่องจากงบประมาณได้ระบุการใช้จ่ายแต่ละงานหรือโครงการไว้ชัด จึงสามารถตรวจสอบติดตามการดำเนินการในแต่ละเรื่องได้ว่า ผลของงานที่ได้รับกับเงินที่ใช้จ่ายไปนั้นสอดคล้องกันมากน้อยแค่ไหน เฉพาะความสัมพันธ์ของเงินกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และระยะเวลาของงานที่ปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลา นอกจากนั้นผู้บริหารยังสามารถอาศัยงบประมาณ เป็นเครื่องมือในการประสานแผนหรือโครงการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยกันทำงาน สนองนโยบายหรือวัตถุประสงค์หลักร่วมกัน ไม่ขัดแย้งหรือต่างฝ่ายต่างทำไปพร้อม ๆ กัน การติดตาม ควบคุม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานย่อยภายใต้องค์กร

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า งบประมาณมีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารงานในองค์กรทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์กรด้านธุรกิจ หรือองค์กรด้านการศึกษาก็ตาม เพราะว่างบประมาณเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยสนับสนุนปัจจัยด้านอื่นๆ ในการบริหารงานในองค์กร และยังสามารถเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ด้วย ฉะนั้นหากองค์กรใดมีระบบการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพก็จะส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานในองค์การนั้น ๆ ตามที่มีผู้กล่าวว่างบประมาณเป็นเครื่องมืออเนกประสงค์นั่นเอง งบประมาณเป็นพลังสำคัญในการผลักดันให้การดำเนินงาน กิจกรรม ตามแผนงาน โครงการ และภารกิจหลักของสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเป็นไปโดยราบรื่น ซึ่งความสำคัญของงบประมาณของสถานศึกษามีความสำคัญและเป็นประโยชน์

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงบประมาณไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 39-50) ได้กล่าวถึงการกำนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงบประมาณไว้ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
    1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
    1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
    1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
    2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
    2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
    2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
    3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
    3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
    4.1 การจัดการทรัพยากร
    4.2 การระดมทรัพยากร
    4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
    4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
    4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
    5.1 การเบิกเงินจากคลัง
    5.2 การรับเงิน
    5.3 การเก็บรักษาเงิน
    5.4 การจ่ายเงิน
    5.5 การนำส่งเงิน
    5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี
6. การบริหารบัญชี
    6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
    6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
    6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

7.2 การจัดหาพัสดุ

7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

7.4 การควบคุมดูแล บำรุง รักษาและจำหน่ายพัสดุ

ปัญญา แก้วกียูร และสุภัทร พันธ์พัฒนกุล (2546 : 36-37) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารงบประมาณได้ว่า การบริหารงบประมาณจะปรับเปลี่ยนให้สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามีความอิสระ คล่องตัว พร้อมทั้งมีกระบวนการตัดสินใจโดยผู้บริหารสถานศึกษา ภายใต้ความรับผิดชอบเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้จะต้องให้สังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้รัฐไม่จำเป็นต้องจัดการศึกษา ด้วยเหตุนี้ส่วนกลางจะทำหน้าที่ด้านกำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลด้านนโยบาย แผนและมาตรฐาน รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากร โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติซึ่งเป็นหน่วยบริหารการเงินที่ทำหน้าที่เสนอเป้าหมาย และความต้องการผ่านเขตพื้นที่การศึกษาในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานพร้อมทั้งเจรจาต่อรอง และมีข้อตกลงร่วมกันให้เขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่โอนเงินไปยังสถานศึกษาวางฎีกาและการเบิกเงินจากคลังจังหวัด คลังอำเภอ เพื่อโอนเงินให้สถานศึกษา อนึ่งงบประมาณของสถานศึกษากับของเขตพื้นที่การศึกษาจะแยกออกจากกัน หากเขตพื้นที่การศึกษาจะนำงบประมาณของสถานศึกษามาใช้จะต้องได้รับความยินยอมเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาก่อน นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เช่น

1. บริหารและตัดสินใจบนฐานของข้อมูลสารสนเทศด้านการเงิน ที่สัมพันธ์กับเป้าหมายหรือผลผลิต เป็นระบบ มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และได้มาตรฐาน

2. ใช้ระบบบัญชีตามเกณฑ์พึงรับ-พึงจ่าย ซึ่งเป็นการบันทึกการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายลักษณะเดียวกันกับระบบบัญชีธุรกิจ

3. จัดทำมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ประการดังกล่าวแล้ว เพื่อให้เกิดกระบวนการครบวงจร การบริหารจัดการที่ทันสมัย

วรนุช อ่อมใจ (2550 : 15) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ

2. การจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ การโอนเงินงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ได้แก่ การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ การจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

5. การบริหารการเงิน ได้แก่ การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี

6. การบริหารบัญชี ได้แก่ การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุง รักษาและจำหน่ายพัสดุ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยยึดหลักของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในการบริหารงบประมาณ และมุ่งเน้นความเป็นอิสระคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ได้ผลผลิตและผลลัพธ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมขอบข่ายการบริหารจัดการงบประมาณ 7 ด้าน การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ

ความหมายของการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล เป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการรวมถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในองค์การ ในส่วนของความหมายการบริหารงานบุคคลมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พยอม วงศ์สารศรี (2545 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารงานบุคคล เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ ในการดำเนินการสรรหา คัดเลือกและบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ปฏิบัติงานในองค์การ พร้อมทั้งสนใจการพัฒนา การธำรงรักษาให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์การ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน และยังรวมไปถึงการสรรหา การให้พ้นจากงานด้วยเหตุทุพพลภาพ เกษียณอายุหรือเหตุอื่นใดในงาน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์ (2546 : 140) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล เป็นศิลปะในการคัดเลือกบุคคล เข้าทำงาน โดยให้ได้บุคคลที่เหมาะสม พัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพและใช้บุคคลนั้นๆปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ และบำรุงรักษาทรัพยากรนี้อย่างมีคุณค่าเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตหรือการบริการทั้งปริมาณ และคุณภาพของงานอย่างสูงสุด

สมเกียรติ พ่วงรอด (2546: 2) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการ รวมถึงการดำเนินงาน เกี่ยวกับบุคคลในองค์การ การบริหารงานบุคคลเป็นศัพท์ทางวิชาการที่ได้บัญญัติขึ้นโดยแปลความหมายจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Personnel Administration, Personnel Management, Labor Relations, Industrial Relations และ Manpower Management เป็นการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลในองค์การ หรือหน่วยงาน นับตั้งแต่การวางแผน การสรรหาและการคัดเลือก การพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน การบำรุงขวัญ สวัสดิการค่าตอบแทน และการให้พ้นจากงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์ และความต้องการขององค์การ มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมตั้งแต่การแสวงหา การคัดเลือก การจัดสรรบุคคลเข้าสู่หน่วยงาน หรือองค์การจนกระทั่งพ้นจากหน่วยงานเป็นกระบวนการเริ่มตั้งแต่การวางนโยบาย การกำหนดแผนและความต้องการด้านบุคคล การสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา การกำหนด สวัสดิการ และประโยชน์เกื้อกูล การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนตำแหน่ง การโอนย้ายและการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลผู้บริหารสามารถใช้ศาสตร์และศิลปะ มาบริหารจัดการเกี่ยวกับบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดี และเหมาะสม มีความพอใจ มีความสุข รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ และองค์การมีการพัฒนาการและมีความเจริญก้าวหน้าขึ้น

ความสำคัญของการบริหารงานบุคคล

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอความสำคัญของการบริหารงานบุคคลไว้หลายท่าน ดังนี้

สมเกียรติ พ่วงรอด (2546 : 5) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานบุคคลไว้ว่า การบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารทรัพยากรที่มีชีวิตในองค์การ มีคุณค่า และมีจิตวิญญาณ มีความรู้ มีความคิดและองค์การให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ คน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการบริหารงาน มีปัจจัยหลักอยู่ 4 ประการคือ คน (Man) เงิน (Money) อุปกรณ์ (Materials) การบริหารจัดการ (Management) และเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานในองค์การ คนต้องมีคุณภาพ และมีความสามารถนำหลักวิชาทางกระบวนการบริหารมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลมีความสำคัญที่สุด และก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อองค์การในการที่จะนำกระบวนการการบริหารงานบุคคลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บุคลากรในองค์การ หรือหน่วยงานมีหลักการ หรือขั้นตอน และวิธีการในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง บุคลากรมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความสุข จะส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

รุ่ง แก้วแดง (2546 : 129) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานบุคคล ตามทฤษฎีสำคัญ ๆ คือ

1. ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ (Maslow s Hierarchy of needs) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้เป็น 5 ขั้นคือ ขั้นที่ 1 ความต้องการด้านกายภาพ (Physiological Needs) ได้แก่ความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต เช่นที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งกาย อาหาร และการรักษาพยาบาล ขั้นที่ 2 ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) ได้แก่ ความปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การได้รับ สวัสดิการที่ดี ขั้นที่ 3 ความต้องการด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่การมีครอบครัว การมีเพื่อน การได้รับความรัก ความเอาใจใส่ดูแล และการได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกของกลุ่มสังคม ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะมีสถานะในสังคม (Esteem Needs) ได้สนองความต้องการมีชื่อเสียง ความสำเร็จ ความโดดเด่นในสังคม และได้รับการยอมรับในความสามารถ และขั้นที่ 5 ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต (Self – Actualization Needs) ได้แก่ การค้นพบศักยภาพของตนเอง การบรรลุเป้าหมายของชีวิต ตามความปรารถนาอย่างเต็มศักยภาพของตนเองเป็นความสำเร็จสูงสุดในชีวิตตามที่ได้วางแผนไว้ ทำให้เกิดความพึงพอใจ และมีความสุขอย่างยิ่ง

2. ทฤษฎี Y ได้แก่การมองคนในแง่ดี เช่นเป็นคนมีความรับผิดชอบ เป็นคนดีและเป็นคนที่มีศักยภาพ เป็นคนที่พัฒนาได้ ตรงกับข้ามกับทฤษฎี X ซึ่งมองคนในแง่ลบต้องควบคุมและสั่งการจึงจะทำงาน

3. ทฤษฎีองค์การแห่งการเรียนรู้ได้แก่การเห็นคุณค่า และความสำคัญของคนทุกคนในองค์การว่ามีศักยภาพ แตกต่างกัน ส่งเสริมให้ทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพและเปิดโอกาสให้สามารถนำศักยภาพนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ

4. ทฤษฎีการมอบหมายงานตามความสามารถของคน หรือที่เรียกว่า ใช้คนให้ตรงกับงาน (Put the Right Man on the Right Job) ได้แก่การมอบหมายให้คนทำงานตรงกับความถนัดและตรงตามความสามารถ บางคนก็เพิ่มคำให้ตรงกับ กาละ (เวลา) และเทศะ (สถานที่) หรือ at the Right Place ด้วย

5. ทฤษฎีการเสริมแรง ได้แก่การให้รางวัลเพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจในการทำงาน การพิจารณาความดี ความชอบ ตามผลการปฏิบัติงาน การให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม ซึ่งรางวัลที่เสริมแรงนี้อาจเป็นวัตถุที่จับต้องได้ เช่น เงิน สิ่งของ ตำแหน่ง หรือเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น คำชมเชย การสนับสนุนและการให้โอกาส ความสำคัญของการบริหารนี้เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ และได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการต่างๆที่เหมาะสม และเพียงพอและได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

อุษณีย์ จิตตะปาโล และนุตประวีณ์ เลิศกาจณจนวัติ (2553 : 3) ได้กล่าวไว้ว่าประเทศจะเจริญและพัฒนาได้ จำเป็นต้องอาศัยกำลังคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดเป็นหลักสำคัญ เพราะเหตุว่า ถ้ามีกำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมแก่หน้าที่การงานและมีการจัดการที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานให้ได้รับผลดี และประหยัดทรัพยากรย่อมเป็นการง่ายขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าคนสำคัญยิ่งกว่า เงิน และสิ่งของมากมายนักเพราะถ้าคนมีความสามารถแล้วทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จได้ด้วยดีและรวดเร็ว การบริหารงานบุคคล มีความสำคัญในการที่มีส่วนในการยกระดับมาตรฐานของสังคมและช่วยการบริหารของงานทุก ๆ องค์การให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในเรื่องต่าง ๆ ความสำคัญต่อการบริหารงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จแก่องค์การ การบริหารงานจึงมีบทบาทสำคัญคือเป็นการหาคนที่มีความรู้ ความสามารถ ตรงกับที่องค์การต้องการเข้ามาทำงานตลอดจนมีการจูงใจให้บุคคลเหล่านั้นยินดีอุทิศทั้งแรงกาย จิตใจ และสติปัญญาให้กับงานอย่างเต็มความสามารถ ช่วยให้มีการจัดระเบียบงานและสอดส่องดูแลให้บุคคลในฝ่ายต่างๆ ขององค์การได้ทำงานได้ใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพช่วยเหลือองค์การในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างผู้ใช้แรงงานและการบริหารขององค์การ ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น เป็นการเสริมสมรรถภาพในการทำงานให้กับบุคคลทุกคนขององค์การ ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานให้เป็นผลสำเร็จ เช่น ให้การฝึกอบรม ให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ โดยทุนขององค์การเองและทุนส่วนตัวเปิดโอกาสให้มีการศึกษาดูงาน

ในประเทศ และต่างประเทศ ความสำคัญต่ออาชีพงานบริหารบุคคล งานบริหารบุคคลจัดเป็นอาชีพอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ ครู วิศวกร สถาปนิก เพราะการบริหารบุคคลเป็นเรื่องที่ต้องรับผิดชอบและดำเนินการเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหา การคัดเลือกฝึกอบรม การจูงใจพนักงาน และการประเมินผล ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อคนงาน จึงต้องเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ มีความชำนาญ และมีลักษณะเป็นผู้นำ

กูลิค และเออรวิค (Gulick and Urwick. 1937 ; อ้างถึงในอาภัสสรี ไชยคุณา. 2542 : 1) ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารว่า กระบวนการบริหารกำหนดออกเป็น 7 ขั้นตอน เรียกว่า พอสด์คอร์บ (POSDCoRB) ประกอบด้วย

Planning (P) คือการวางแผน เป็นการวางแผนเพื่อเขียนโครงการ และการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อเป้าหมายขององค์การ

Organizing (O) คือการจัดการองค์การ เป็นการจัดหน่วยงาน จัดระบบ และโครงสร้างของงานและสายการบังคับบัญชา

Staffing (S) คือการจัดการบุคคล เป็นการจัดอัตรากำลัง การสรรหา การคัดเลือกจัดระบบและโครงสร้างของงาน และสายการบังคับบัญชา

Directing (D) คือการอำนวยการการสั่งการ เป็นการควบคุมบังคับบัญชาและดูแลการปฏิบัติงาน

Co-ordination (Co) คือการประสานงาน เป็นการประสานงานและประสานประโยชน์ในการปฏิบัติงาน สร้างความร่วมมือ ปรับปรุงแก้ไขเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ

Reporting (R) คือการรายงาน เป็นการนำเสนอผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ทราบผลของการปฏิบัติเพื่อการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ จะได้ดำเนินไปโดยสอดคล้องกัน

Budgeting (B) คือการงบประมาณ เป็นการเตรียมงบประมาณ การขออนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การเบิกจ่าย การรายงานและการตรวจสอบงบประมาณการติดตามและการประเมินผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ดังนี้ ความสำคัญของการบริหารงานบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับบุคคลในทุกด้านที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์การและทำให้เกิดการบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ให้งานสำเร็จก็คือคนและการจัดคนให้เหมาะสมกับงานเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการในองค์การเพื่อการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ จะได้ดำเนินไปโดยสอดคล้องกันทั้งระบบ

ขอบข่ายการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้ สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

2. เพื่อส่งเสริมบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการกำนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2541 : 2) ได้เสนอขอบข่ายในการบริหารงานบุคคลที่สำคัญ 9 ประการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบายและวางระเบียบเกี่ยวกับตัวบุคคล
2. การวางแผนในการจัดอัตรากำลัง
3. การสรรหาคนมาทำงาน
4. การเลื่อนตำแหน่ง
5. การรักษาสุขภาพความปลอดภัยในการทำงาน
6. การจัดสวัสดิการหรือประโยชน์เกื้อกูล
7. การปกครองบังคับบัญชาและการรักษาวินัย
8. การให้พ้นจากงาน
9. การจัดระบบบำเหน็จบำนาญและการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวบุคคล

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 2) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานบุคคลมี 12 ประการ ดังนี้

1. การวางนโยบาย ออกกฎ ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับตัวบุคคล
2. การวางแผนกำลังคน
3. การกำหนดตำแหน่ง
4. การกำหนดเงินเดือน
5. การสรรหาบุคลากร

6. การบรรจุและแต่งตั้ง

7. การจัดทะเบียนประวัติ

8. การพัฒนาบุคลากร

9. การประเมินผลการปฏิบัติงานและพิจารณาความดีความชอบ

10. วินัยและการดำเนินการทางวินัย

11. การจัดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล

12 การให้ออกจากงาน และบำเหน็จบำนาญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 56) ได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นนิติบุคคลขึ้น โดยกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง

1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน

1.2 การกำหนดตำแหน่ง

1.3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู

2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง

2.1 ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุคุลากรเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากร

2.2 การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวทางการศึกษาในสถานศึกษากรณีได้รับมอบอำนาจจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

2.3 การแต่งตั้ง ย้าย โอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.4 การบรรจุกลับเข้ารับราชการ

2.5 การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง

3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.1 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.2 การพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ

3.3 การพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง

3.4 การพัฒนากรณีไม่ผ่านการประเมินวิทยฐานะ

3.5 การเลื่อนขั้นเงินเดือนครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.6 เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทน

3.7 งานทะเบียนประวัติ

3.8 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.9 การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Rambhai Barni Rajabhat University

3.10 งานของหนังสือรับรอง

4. วินัยและการรักษาวินัย

4.1 กรณีความวินัยไม่ร้ายแรง

4.2 กรณีความผิดวินัยร้ายแรง

4.3 การอุทธรณ์

4.4 การร้องทุกข์

4.5 การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย

5. การออกจากราชการ

5.1 การลาออกจากราชการ

5.2 การให้ออกจากราชการ

5.3 การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป

5.4 การให้ออกจากราชการไว้ก่อน

5.5 การให้ออกราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลตามขอบข่ายและภารกิจถือเป็นงานสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ขอบข่ายการบริหารงานบุคคลประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ

การบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยการ ความสะดวกต่าง ๆ ภายในและภายนอกสถานศึกษา

ความหมายการบริหารทั่วไป

ในการให้บริการการงานทั่วไปทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานทั่วไป ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 56) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยการ ความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้

ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยวัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยการให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

นุกูล นิยมไทย (2554 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า งานบริหารทั่วไป เป็นภารกิจหนึ่งของโรงเรียนในการสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุตามนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษาการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สุระพงษ์ นามจำปา (2554 : 2) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับ การบริหารงานธุรการและงานสารบรรณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี งานพัสดุ และระบบควบคุมภายใน ที่ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร เป็นการให้บริการบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยการความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษา ตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ขอบข่ายการบริงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไป มีของข่ายการดำเนินงานซึ่งผู้รับรับผิดชอบงานควรรู้แนวปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 79) ได้กำหนดข่อบข่ายการบริหารทั่วไป ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ

1.1 ศึกษาวิเคราะห์สถาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

1.2 วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงาน

1.3 จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนา

1.4 จัดหาอุปกรณ์ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงาน

1.5 ดำเนินการงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้

1.6 ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงงานธุรการ

2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 รวบรวมประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ประชุม

2.2 ดำเนินงานด้านธุรการในการจัดประชุม

2.3 จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้เกี่ยวข้อง

2.4 ประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ การดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.1 สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.2 จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.3 จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา

3.4 พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้

3.5 จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น และส่วนกลาง

3.6 นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและการประชาสัมพันธ์

3.7 ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.1 จัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา

4.2 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา

4.4 เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษา

4.5 กำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยน

4.6 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษา

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

5.1 การจัดระบบการบริหาร

5.2 การพัฒนาองค์กร

6. งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ

6.1 สำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

6.2 วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทาง

6.3 ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6.4 สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้

6.5 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ

6.6 ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6.7 ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยี

7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป

7.1 สำรวจปัญหาความต้องการการจำเป็นของด้าน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

7.2 จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

7.3 จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม

7.4 ติดตามประเมินผลการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

7.5 นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

8.1 กำหนดแนวทางวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

8.2 บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

8.3 ติดตามและตรวจสอบ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

8.4 สรุป ประเมินผลและรายงานการใช้อาคารสถานที่

9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

9.1 ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล

9.2 จัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับบริการ

9.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียน

9.4 เสนอข้อมูลสารสนเทศการสำมะโนผู้เรียน

10. การรับนักเรียน

10.1 ประสานงานการดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่บริการ

10.2 กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา

10.3 ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด

10.4 ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือ

10.5 ประเมินผลและรายงานผลการรับนักเรียน

11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

11.1 สำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการ

11.2 กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษา

11.3 ดำเนินการจัดการศึกษา

11.4 ประสานเชื่อมโยงประสานความร่วมมือ

11.5 ติดตามประเมินผลการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษา

12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

12.1 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

13. งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

13.1 วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน

13.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน

13.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

13.4 สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข

14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

14.1 ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานของสถานศึกษา

14.2 วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา

14.3 จัดให้มีเครือข่ายการประสานงาน

14.4 พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบให้มีความรู้ความสามารถ

14.5 สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบ

14.6 ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์

15. การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15.1 กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษากับบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15.2 ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนประประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษากับบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา

16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

16.1 ประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

17.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา

17.2 วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน

17.3 กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยง

17.4 วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายใน

17.5 ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่กำหนด

17.6 ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน

17.7 รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน

18. งานบริการสาธารณะ

18.1 จัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ

18.2 จัดระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อให้บริการต่อสาธารณะ

18.3 ประเมินความพึงพอใจ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

19.1 จัดให้มีบุคลากรกับผิดชอบงานตามความเหมาะสม

19.2 ให้ผู้รับผิดชอบงานวางแผนการปฏิบัติงานและดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

19.3 กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

19.4 ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

นุกูล นิยมไทย และคณะ (2554 : 1) ได้กล่าวว่า การบริหารทั่วไป มีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
    1.1 งานสารบรรณ
    1.2 งานธุรการทั่วไป
2. งานทะเบียนข้อมูล
    2.1 งานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
    2.2 การจัดระบบบริหารและการพัฒนาองค์กร
    2.3 งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ
    2.4 กานจัดระบบการควบคุมภายใน
3. งานอาคารสถานที่
4. การพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่
5. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
7. การวางแผนการบริหารการศึกษา
8. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

สุระพงษ์ นามจำปา (2554 : 2) กล่าวไว้ว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป มีขอบข่ายงานบริหารงานดังนี้

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา

13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

15. การทัศนศึกษา

16. งานกิจการนักเรียน

17. การประชาสัมพันธ์งานศึกษา

18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

19. งานประสานราชการกับภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน

21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย การดำเนินงานธุรการงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรงานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษางานส่งเสริมงานกิจการนักเรียนการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษางานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและได้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานอยู่ตลอดเวลา โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้น และได้มีผลงานการศึกษาค้นคว้า หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเสนอไว้ตามลำดับ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

อภิญญา รัตนโกเมศ (2552 : 81) ได้วิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้งด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ปาริชาต วิเชียร (2553 : 91) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ของครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีอายุ และอายุราชการต่างกันมีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

อนุชา สีหาวัฒน์ (2553 : 89) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการตามลำดับ

ชุติกาญจน์ นกเด่น (2554 : 68) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาในรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารวิชาการโดยสถานศึกษา มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา การดำเนินการจัดเก็บ

ฐานข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก และมีการระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อพร้อมรับการประกันคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด

พรทิพย์ สลุงอยู่ (2554 : 90) ได้วิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษา สรุปในภาพรวมและรายดานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารวิชาการ ตามลำดับ การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัด ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

มนตรี สังข์โต (2554 : 75) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธีรวัฒน์ หอมสมบัติ (2554 : 114) ได้วิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร จัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยี ที่มีวุฒิการศึกษา

ต่างกัน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการสถานศึกษาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัญรัตน์ สุนทรโชติ (2554 : 69) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พงศกร เกเย็น (2555 : 120) ได้วิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของสถานศึกษาตามขอบเขตงานทั้ง 4 ด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง และสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของสถานศึกษาตามขอบข่ายของกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า การจัดเก็บข้อมูลอยู่ในระดับมาก ส่วนการรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง

รัชฎาพร มีอาษา (2555 : 93) ได้วิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สุทธา ชาติประสพ (2557 : 92-94) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานทั่วไปในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานทั่วไปในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานธุรการโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงบประมาณ รองลงมาคือด้านบริหารจัดการ ด้านวิสดุอุปกรณ์ และด้านบุคลากร

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟาเรล (Farrell. 2004) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานของรัฐ เพื่อศึกษาถึงการบริหารงาน กำหนดนโยบาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ ความเป็นมาและการพัฒนา แนวความคิดเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลสารสนเทศและการใช้ความรู้ ความเชื่อถือในแหล่งข้อมูลสารสนเทศ มุ่งเน้นในความคุณค่าและประโยชน์โดยศึกษาถึงการบริหาร งานองค์กรสาธารณะ และการใช้ข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐ 3 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า มุมมองของแต่ละองค์กรนั้นแตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาครั้งนี้ช่วยเติมเต็มช่องว่างในการบริหารงานโดยการพัฒนากรอบ การใช้งานสารสนเทศในองค์กรให้ดียิ่งขึ้น

แอนเดอสัน (Anderson. 2005) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สภาพปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารงานของโรงเรียนในเขตมิสซิสซิปปี พบว่า โรงเรียนขาดตำแหน่งที่เป็นบุคลากรคอมพิวเตอร์ และมีสภาพปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์และบุคลากรคอมพิวเตอร์สัมพันธ์กับอายุ เพศ ประสบการณ์และระดับการศึกษา ที่จะตัดสินใจในการใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารงาน โรงเรียนและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในห้องเรียน การออกแบบการสำรวจสำมะโนครัวประชากรถูกใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลจากเขตบริการของโรงเรียน สถิติการพรรณนาและการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง โรงเรียนใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำหรับประมวลผลและสำหรับการค้นคว้าวิจัย การศึกษาที่ค้นพบอายุ เพศ ประสบการณ์ และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน สรุปได้ว่าโปรแกรมการฝึกหัดเหมาะสมควรจะถูกพัฒนาเพื่อช่วยครูที่ประสบปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์

แมกดาลีนา (Magdalena. 2005) ได้ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะของเครื่องมือเพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งชี้เห็นถึงแนวทางที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในเรื่องเศรษฐกิจ การศึกษา และการบริหารการเมือง พบว่า สิ่งที่ประเทศต้องการมากที่สุดคือ วิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะใช้ปฏิรูประบบการศึกษา และวัฒนธรรมการเมือง

บรีม (Bream. 2006) ได้ศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความสามารถในด้านการบริหารจัดการข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารงานอยู่ในระดับที่ขาดทักษะในด้านสอนเรื่องเทคโนโลยี ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างมืออาชีพ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยงานด้านเทคโนโลยีแห่งชาติเพื่อการบริการ

โรดริเกซ (Rodriguez. 2007) ได้ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและพัฒนา พบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งแรกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเป็นสิ่งที่จะยกระดับบุคคลให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต ประสิทธิภาพของการสื่อสาร จะทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มความสามารถของสังคมในการวางรูปแบบองค์การทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและการถ่ายทอดวัฒนธรรม นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการพัฒนาด้านการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ในสถานศึกษามีนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยที่มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีการอบรมให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทันต่อเหตุการณ์ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด จึงกล่าวได้ว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามตัวแปร 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานอย่างดี มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ในสถานศึกษา ทำให้การศึกษามีความเจริญก้าวหน้าทันยุคแห่งสังคมการเรียนรู้ เข้าสู่ประชาคมอาเซียน คอยขับเคลื่อนการศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งมีตัวแปร ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 29)

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

ผู้วิจัยจึงประมวลความคิดดังกล่าวมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

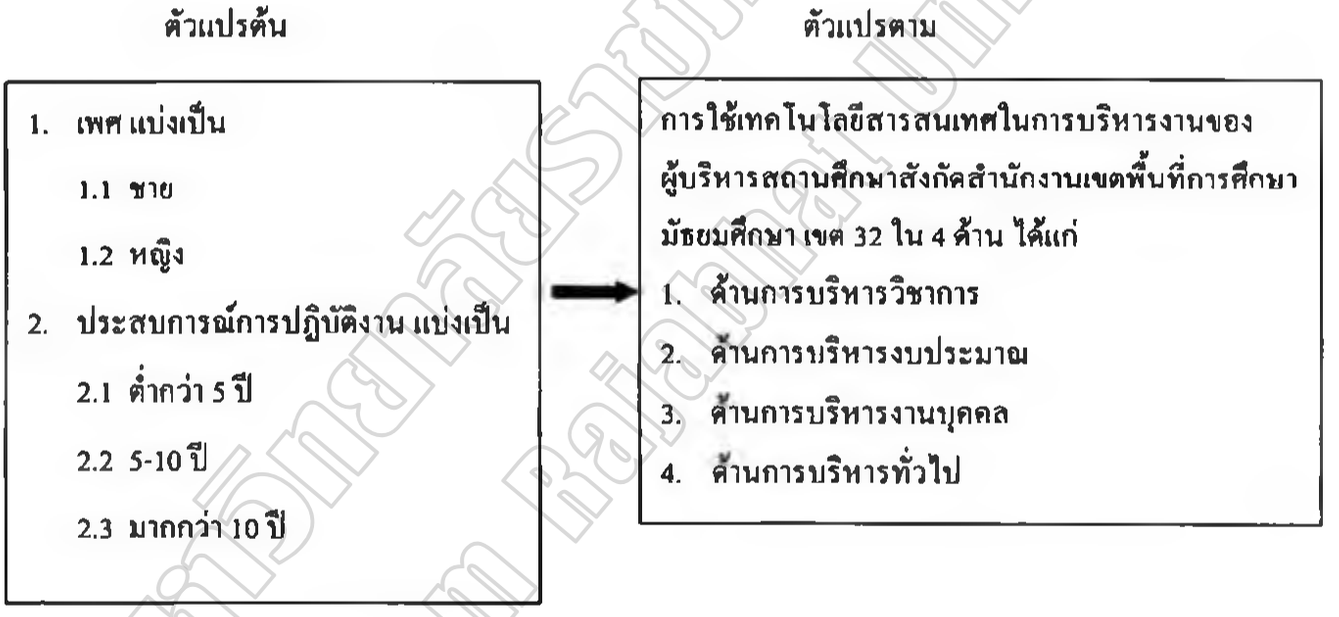

ภาพประกอบ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ปีการศึกษา 2557จำนวน 3,548คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ปีการศึกษา 2557จำนวน351คน ซึ่งได้จากตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie& Morgan. 1970 : 608-610; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

1. รวบรวมจำนวนครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32
2. เปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครชซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351คน
3. เขียนรายชื่อโรงเรียนในแต่ละสหวิทยาเขตลงในกล่องทั้ง 9 สหวิทยาเขต เพื่อสุ่มโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
4. ในแต่ละสหวิทยาเขตทำการสุ่มจำนวนโรงเรียนมาร้อยละ 50 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก

5. ทำการสุ่มครูในโรงเรียนต่าง ๆ ให้กระจายตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก

ตาราง 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต32

ที่	สหวิทยาเขต	โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
			จำนวนครู	กลุ่มตัวอย่าง
1.	กระสัง	กระสังพิทยาคม	124	20
2.	กระสัง	ลำดวนพิทยาคม	29	5
3.	กระสัง	ชุมแสงพิทยาคม	30	5
4.	นางรอง	นางรอง	165	27
5.	นางรอง	สิงหวิทยาคม	39	6
6.	นางรอง	นางรองพิทยาคม	56	9
7.	นางรอง	ทุ่งแสงทองพิทยาคม	23	4
8.	ประโคนชัย	ประโคนชัยพิทยาคม	132	21
9.	ประโคนชัย	บ้านบุวิทยาสรรค์	28	5
10.	ประโคนชัย	ไพศาลพิทยาคม	31	5
11.	ประโคนชัย	เมืองตลุงพิทยาสรรพ์	127	20
12.	พุทไธสง	ดูเมืองวิทยาคม	65	10
13.	พุทไธสง	ตูมใหญ่วิทยา	47	8
14.	พุทไธสง	มัธยมพรสำราญ	23	4
15.	พุทไธสง	พุทไธสง	134	22
16.	เมืองบุรีรัมย์	บุรีรัมย์พิทยาคม	181	29
17.	เมืองบุรีรัมย์	ภัทรบพิตร	85	14
18.	เมืองบุรีรัมย์	บัวหลวงวิทยาคม	73	12
19.	เมืองบุรีรัมย์	พระครูพิทยาคม	63	10
20.	เมืองบุรีรัมย์	สองห้องพิทยาคม	16	3
21.	ลำปลายมาศ	ลำปลายมาศ	127	20

ตาราง 3.1(ต่อ)

ที่	สหวิทยาเขต	โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
			จำนวนครู	กลุ่มตัวอย่าง
22.	ลำปลายมาศ	ตลาดโพธิ์พิทยาคม	29	5
23.	ลำปลายมาศ	จตุราษฎร์พิทยาคม	25	4
24.	ลำปลายมาศ	เมืองแฝกพิทยาคม	12	2
25.	ละหานทราย	ร่วมจิตต์วิทยา	29	5
26.	ละหานทราย	ละหานทรายวิทยา	23	4
27.	ละหานทราย	ตาจงพิทยาสรรค์	17	3
28.	ละหานทราย	ละหานทรายรัชดาภิเษก	105	17
29.	สตึก	สะแกพิทยาคม	27	4
30.	สตึก	สมเสม็ดวิทยา	12	2
31.	สตึก	ร่อนทองพิทยาคม	25	4
32.	สตึก	สตึก	102	16
33.	หนองกี่ – หนองหงส์	หนองหงส์พิทยาคม	107	17
34.	หนองกี่ – หนองหงส์	ห้วยหินพิทยาคม	26	4
35.	หนองกี่ – หนองหงส์	โนนสุวรรณพิทยาคม	38	6
รวมทั้งสิ้น			**2175**	**351**

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แบ่งเป็น 4ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

2. การสร้างเครื่องมือวิจัย

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ร่างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรตาม ทั้ง 4ด้าน

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษา

2.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.5.1นายโสธร บุญเลิศ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

2.5.2 นายถิรบุญศักดาพร วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมส่งเสริมการจัดการศึกษา

2.5.3 นางวันพร นาคแก้ว วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต32 ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)ของแบบสอบถามคำถามทุกข้อมีค่าคะแนนความ

สอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ถือว่าใช้ได้แต่ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำและสำนวนภาษาไทยบางคำถาม ผู้วิจัยปรับและแก้ไขตามนั้น

2.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามให้ได้ความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

2.8 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.9 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33จำนวน 30 คน

2.10 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

2.11 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขอความร่วมมือจากครู

2. นำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พร้อมแบบสอบถาม จำนวน 351ฉบับ ไปโรงเรียนเป้าหมาย เพื่อขอความร่วมมือจากครูในการตอบแบบสอบถามโดยกำหนดวัน สถานที่รับแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะไปติดตามขอด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด ผลปรากฏว่าแจกแบบสอบถามไปจำนวน 351ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 343ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.72

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ

2. กรอกรหัสแบบสอบถามตั้งแต่ฉบับแรกถึงฉบับสุดท้าย

3. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

เมื่อดำเนินการจัดกระทำข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2.วิเคราะห์เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

ประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ากำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.2545 : 100-103) หาได้โดยคำนวณจากสูตร หาค่าระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูซึ่งแสดงผลดังนี้ คือ

4.51-5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32ตามความคิดเห็นของครูโดยการจำแนกตามเพศ ซึ่งมี 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (Independent t-test)และเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโดยการจำแนกตามประสบการณ์การทำงานซึ่งมี 3กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method)

4. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีดังนี้

1.1 ดัชนีความสอดคล้อง(IOC)โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 244)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาของแบบสอบถาม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็น

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 ความเชื่อมั่น (α) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1}\left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐานมีดังนี้

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 101)

$$P = \frac{f}{N} x\ 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน

N แทน จำนวนข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 310)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - \left(\sum X\right)^2}{N\left(N-1\right)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 321)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2 + S_1^2}{N_1 + N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

N_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

3.2 การทดสอบค่าเอฟ (F-test)โดยใช้สูตรดังนี้ (สุชาดา บวรกิติวงศ์. 2548 : 175)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ่ (CV_d) โดยใช้สูตรดังนี้ (สุชาดา บวรกิติวงศ์. 2548 : 184)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(\frac{1}{n_1}+\frac{1}{n_2})}$$

เมื่อ CV_d แทน ค่าวิกฤติที่ได้จากวิธีการของเชฟเฟ่

K แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

F^* แทน ค่าทดสอบ F ที่ได้จากการเปิดภาพการกระจายของ F

MS_{within} แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม Mean Square within Group

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 343 คน มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ (F-test)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrec of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมโดยกำลังสอง(Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง(Meanof Square)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 แบ่งเป็น 4 ตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และประสบการณ์การทำงาน ดังปรากฏในตาราง 4.1ต่อไปนี้

ตาราง 4.1 จำนวน และค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	**343**	**100**
1. เพศ		
1.1 ชาย	154	44.90
1.2 หญิง	189	55.10
2. ประสบการณ์การทำงาน		
1.1 ต่ำกว่า 5 ปี	101	29.40
2.2 5-10 ปี	108	31.50
2.3 มากกว่า 10 ปี	134	39.10

จากตาราง 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 343 คน เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90 เป็นเพศหญิง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 55.10 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าส่วนใหญ่ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 รองลงมามีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50

มหาวิทยาลัยราชภัฏบัณฑิตย์ Bajabhat University

ตอนที่ 2 การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

เป็นการวิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ใน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังปรากฏในตาราง 4.2 – 4.6 ต่อไปนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและรายด้าน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การบริหารวิชาการ	4.06	0.62	มาก	1
2. การบริหารงบประมาณ	4.03	0.65	มาก	2
3. การบริหารงานบุคคล	3.93	0.57	มาก	3
4. การบริหารทั่วไป	3.82	0.68	มาก	4
รวมเฉลี่ย	**3.96**	**0.57**	**มาก**	**-**

จากตาราง 4.2 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X}$ = 4.06) รองลงมาคือด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X}$ = 4.03) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X}$ = 3.82)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมตามความต้องการของสังคม	4.10	0.68	มาก	4
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.32	0.70	มาก	1
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลประเมินผลเทียบโอนผลการเรียน ให้ถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา	4.27	0.74	มาก	2
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา	4.12	0.75	มาก	3
5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอน	3.97	0.86	มาก	6
6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.95	0.82	มาก	7
7. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา	3.93	0.92	มาก	10
8. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.94	0.83	มาก	9

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ด้านการบริหารวิชาการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
9. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา	3.95	0.90	มาก	7
10. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น	4.03	0.90	มาก	5
รวมเฉลี่ย	**4.06**	**0.62**	**มาก**	**-**

จากตาราง 4.3 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 2การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\overline{X}$ = 4.32) รองลงมาคือ ข้อ 3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนผลการเรียน ให้ถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.27) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 7 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.93)

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
11. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำเสนอของบประมาณตามนโยบายทางการศึกษา	3.94	0.87	มาก	10
12. แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตามความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา	4.01	0.86	มาก	6
13. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	4.08	0.81	มาก	3
14. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบติดตามประเมินผลรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ	4.15	0.81	มาก	1
15. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการระดมทรัพยากร การลงทุนเพื่อการศึกษา	3.99	0.83	มาก	8
16. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารการเงินให้เป็นไปตามขั้นตอนวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด	4.06	0.82	มาก	5
17. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารบัญชีเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามระบบควบคุมเงิน	4.07	0.83	มาก	4
18. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารพัสดุสินทรัพย์เพื่อควบคุมให้ทราบสภาพการใช้งาน	4.09	0.89	มาก	2
19. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงานอื่น	4.00	0.80	มาก	7

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
20. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านงบประมาณแก่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	3.97	0.85	มาก	9
รวมเฉลี่ย	**4.03**	**0.65**	**มาก**	**-**

จากตาราง 4.4 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการบริหารงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 14 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบติดตามประเมินผลรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.15) รองลงมาคือ ข้อ 18 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารพัสดุ สินทรัพย์เพื่อควบคุมให้ทราบสภาพการใช้งาน ($\bar{X}$ = 4.09) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 11 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำเสนอของบประมาณตามนโยบายทางการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.94)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารงานบุคคล	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
21. บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามความต้องการจำเป็นของตนเองและหน่วยงาน	4.15	0.81	มาก	1
22. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งตามความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา	4.01	0.77	มาก	2
23. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสรรหาการบรรจุแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	3.99	0.77	มาก	3
24. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	3.95	0.82	มาก	5
25. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรักษาวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนด	3.89	0.75	มาก	7
26. บุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอในการดำเนินงานตามภารกิจสถานศึกษา	3.99	0.78	มาก	3
27. บุคลากรมีทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง	3.93	0.82	มาก	6
28. ส่งเสริมให้บุคลากรให้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาสื่อทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.84	0.79	มาก	9
29. การกำหนดของเขต อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้บุคลากรอย่างชัดเจน	3.71	0.84	มาก	10

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานบุคคล	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
30. การนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา	3.88	0.76	มาก	8
รวมเฉลี่ย	**3.93**	**0.57**	**มาก**	**-**

จากตาราง 4.5 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 21บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามความต้องการจำเป็นของตนเองและหน่วยงาน ($\overline{X}$ = 4.15) รองลงมาคือ ข้อ 22 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งตามความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.01) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 29 การกำหนดของเขต อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้บุคลากรอย่างชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.71)

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารทั่วไป	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
31. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้โดยยึดหลักความถูกต้องรวดเร็ว	3.92	0.79	มาก	3
32. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในการบริหารภายในให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่การศึกษา	3.72	0.85	มาก	9
33. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประสานพัฒนาเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง	3.96	0.84	มาก	1
34. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบการบริหารการพัฒนาองค์กรให้มีความเหมาะสม	3.94	0.82	มาก	2
35. สถานศึกษาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่า เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้	3.85	0.85	มาก	5
36. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดสถานที่สภาพแวดล้อมให้เกิดความคุ้มค่าเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้	3.90	0.83	มาก	4
37. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.79	0.88	มาก	6
38. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนดเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน	3.76	0.90	มาก	7

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ด้านการบริหารทั่วไป	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
39. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียนโดยสนับสนุนนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน	3.68	0.96	มาก	10
40. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประสานราชการ ประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น	3.73	0.94	มาก	8
รวมเฉลี่ย	**3.83**	**0.68**	**มาก**	**-**

จากตาราง 4.6 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 33 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประสานพัฒนาเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 3.96) รองลงมาคือ ข้อ 34 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบการบริหารการพัฒนาองค์กรให้มีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 3.94) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 39 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียนโดยสนับสนุนนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ($\overline{X}$ = 3.68)

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ดังปรากฏในตาราง 4.7 – 4.13ต่อไปนี้

ตาราง 4.7 เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีเพศต่างกันโดยรวมและรายด้าน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.08	0.61	4.04	0.63	0.52
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.02	0.67	4.05	0.64	0.37
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.92	0.58	3.95	0.57	0.40
4. ด้านการบริหารทั่วไป	3.84	0.71	3.81	0.66	0.33
รวมเฉลี่ย	**3.96**	**0.58**	**3.96**	**0.56**	**0.04**

จากตาราง 4.7 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันเช่นกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ตาราง 4.8 เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันโดยรวมและรายด้าน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน	df	SS	MS	F
1. ด้านการบริหารวิชาการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.49	2.75	7.43*
ภายในกลุ่ม	340	125.62	0.37	
รวม	342	131.11		
2. ด้านการบริหารงบประมาณ				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.97	2.98	7.34*
ภายในกลุ่ม	340	138.31	0.41	
รวม	342	144.27		
3. ด้านการบริหารงานบุคคล				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.56	2.28	7.18*
ภายในกลุ่ม	340	107.97	0.32	
รวม	342	112.53		
4. ด้านการบริหารทั่วไป				
ระหว่างกลุ่ม	2	14.62	7.31	17.38*
ภายในกลุ่ม	340	143.06	0.42	
รวม	342	157.68		
รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	2	6.98	3.49	11.34*
ภายในกลุ่ม	340	104.60	0.31	
รวม	342	111.58		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.8 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบข้อแตกต่างจึงเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ่ ดังตาราง 4.9-4.13

ตาราง 4.9 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ตั้งแต่ 5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี	ต่ำกว่า 5 ปี
		3.81	3.94	4.17
ตั้งแต่ 5-10 ปี	3.81	-	0.13	0.36*
มากกว่า 10 ปี	3.94		-	0.23*
ต่ำกว่า 5 ปี	4.17			-

จากตาราง 4.9พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมตามความคิดเห็นของของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 – 10 ปีและมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ตาราง 4.10 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ตั้งแต่ 5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี	ต่ำกว่า 5 ปี
		4.21	4.08	3.89
ตั้งแต่ 5-10 ปี	4.21	-	0.19	0.32*
มากกว่า 10 ปี	4.08		-	0.14
ต่ำกว่า 5 ปี	3.89			-

จากตาราง 4.10 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปีมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.11 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ตั้งแต่ 5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี	ต่ำกว่า 5 ปี
		3.92	3.98	4.23
ตั้งแต่ 5-10 ปี	3.92	-	0.06	0.32*
มากกว่า 10 ปี	3.98		-	0.26*
ต่ำกว่า 5 ปี	4.23			-

จากตาราง 4.11พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4.12 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ตั้งแต่ 5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี	ต่ำกว่า 5 ปี
		3.79	3.93	4.09
ตั้งแต่ 5-10 ปี	3.79	-	0.14	0.30*
มากกว่า 10 ปี	3.93		-	0.16
ต่ำกว่า 5 ปี	4.09			-

จากตาราง 4.12พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.13 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทั่วไป

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ตั้งแต่ 5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี	ต่ำกว่า 5 ปี
		3.63	3.75	4.13
ตั้งแต่ 5-10 ปี	3.63	-	0.13	0.51*
มากกว่า 10 ปี	3.75		-	0.38*
ต่ำกว่า 5 ปี	4.13			-

จากตาราง 4.13 พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตาราง 4.14 ความถี่ และร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ	
	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านบริหารวิชาการ		
1.1 ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อศึกษาการดำเนินงานจัดทำสารสนเทศในระบบเครือข่าย	10	11.76
1.2 ควรนำข้อมูลสารสนเทศด้านวิชาการเผยแพร่ในระบบในระบบเครือข่ายเพื่อให้ชุมชนได้รับทราบ	7	8.24
2. ด้านบริหารงบประมาณ		
2.1 ควรนำข้อมูลด้านงบประมาณ และแผนการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันมาเป็นสารสนเทศของโรงเรียน	13	15.29
2.2 ควรมีวางแผนดำเนินการให้คณะครูและบุคลากรได้ทราบผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต	12	14.12
3. ด้านบริหารงานบุคคล		
3.1 ควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศของงานบุคคลให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว	9	10.59
3.2 ควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถส่งงานทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย	6	7.06

ตาราง 4.14(ต่อ)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ	
	ความถี่	ร้อยละ
4. ด้านบริหารทั่วไป		
4.1 ควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	17	20.00
4.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล ของโรงเรียนในด้านต่างๆ ผ่านระบบเครือข่าย	11	12.94
รวม	**85**	**100**

จากตาราง 4.14 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด คือข้อ 4.1 ควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ ข้อ 2.1 ควรนำข้อมูลด้านงบประมาณ และแผนการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันมาเป็นสารสนเทศของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.29 และ ข้อ 2.2 ควรมีวางแผนดำเนินการให้คณะครูและบุคลากรได้ทราบผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 14.12 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
   - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
   - 6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความแตกแตกต่างกัน

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2557จำนวน3,548 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา2557 จำนวน 351 คน ซึ่งได้มาโดยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie& Morgan. 1970 : 608-610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งได้พัฒนาขึ้นมาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.98 แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)ตามตัวแปร เพศ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แบ่งเป็น 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)5 ระดับจำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู

ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3.วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู โดยการจำแนกตามเพศ ซึ่งมี 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (Independent t-test) และเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยการจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ซึ่งมี 3 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method)

4. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ

1.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลประเมินผลเทียบโอนผลการเรียน ให้ถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา

1.3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบติดตามประเมินผลรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ รองลงมาคือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารพัสดุ สินทรัพย์ เพื่อควบคุมให้ทราบสภาพการใช้งาน

1.4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามความต้องการจำเป็นของตนเองและหน่วยงาน รองลงมาคือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งตามความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา

1.5 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประสานพัฒนาเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบการบริหารการพัฒนาองค์กรให้มีความเหมาะสม

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด คือข้อ ควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระบบดูแลช่วยเหลือรองลงมาคือ ควรนำข้อมูลด้านงบประมาณ และแผนการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันมาเป็นสารสนเทศของโรงเรียน และควรมีการวางแผนดำเนินการให้คณะครูและบุคลากรได้ทราบผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้ให้ความสำคัญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ และผู้บริหารสถานศึกษามีความสนใจและมีความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงด้านการบริหารและการบริการทางการศึกษาจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในการการจัดการศึกษามาขึ้น โรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานในพื้นที่ สามารถเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกำหนดนโยบายในการพัฒนาและแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ อย่างตรงประเด็นสอดคล้องกับสภาพจริงและนำข้อมูลใช้พัฒนาทักษะและเทคนิคการบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ตรงกับสถานการณ์เงื่อนไขและข้อจำกัดของโรงเรียนอันจะนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ชัดเจน ด้านการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเนื่องมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารวิชาการเป็นอย่างมากเพราะถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญ ผู้บริหารต้องพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 หมวด 9 มาตรา 65 ได้ระบุไว้ว่า ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิตรวมทั้ง

การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) ซึ่งสอดคล้องกับ พนิดา พานิชกุล (2552 : 218) ได้กล่าวไว้ว่า งานด้านการบริหารเป็นงาน ที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องอาศัยสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจการกำหนดนโยบาย ซึ่งนับว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อองค์กรธุรกิจเป็นอย่างมาก ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการทำงานของผู้บริหารในลักษณะต่าง ๆ ส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารอยู่ในระดับมากและมีประสิทธิภาพสูงการ วิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎาพร มีอาษา (2555 : 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และพบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ หอมสมบัติ (2554 : 114) ได้วิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 และพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี สังข์โต (2554 : 75) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านการบริหารงบประมาณ และด้านบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานในสถานศึกษา ผู้บริหารจะพิจารณาจากความสามารถและความเหมาะสมในการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของงานที่รับผิดชอบเพื่อให้ผลงานที่ได้ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อบุคลากรที่มีเพศแตกต่างกัน จึงมีทัศนะต่อทักษะเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 33)ได้กล่าวว่า การบริหารงานเป็นกระบวนการการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานให้บรรลุผล ส่งผลให้ครูทั้งชายและหญิงมีความคิดเห็นในการใช้

เทคโนโลยีในการบริหารของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ สลุงอยู่ (2554 : 90) ได้วิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 และพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษา โดยสรุปในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตาม เพศ และประสบการณ์การทำงาน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาต วิเชียร (2553 : 91) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ของครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์การทำงานเป็นตัวบ่งชี้ในการกำหนดประสิทธิภาพการทำงานเนื่องประสบการณ์การทำงานของครูมากทำให้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ดีกว่าครูที่ยังมีประสบการณ์การทำงานน้อย และจากภาระงานแต่ละด้านในสถานศึกษาจะมีความแตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากจะได้รับมอบหมายในการเป็นผู้นำหรือหัวหน้าในการปฏิบัติงาน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานมีความคล่องตัว ทำให้ผลงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ดีกว่าสอดคล้องกับแนวคิดของไพรัตน์ เครือชัยสุ (2550 : 4)ที่กล่าวไว้ว่าปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตและสังคมของมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศได้สร้างการเปลี่ยนแปลงและโอกาสให้แก่องค์กร เช่น เปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์และการแข่งขัน ปรับโครงสร้างการดำเนินงานขององค์กรเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและบริการ ประสบการณ์การทำงานของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานแต่ละฝ่ายแตกต่างกัน อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ความคิดเห็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ในการบริหารงานแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี สังข์โต (2554 : 76) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และ ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาต วิเชียร (2553 : 91) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา และพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาในภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากความมุ่งหมายและผลการวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู ควรนำมาพิจารณาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาระบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำเสนอของบประมาณตามนโยบายทางการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดของเขต อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้บุคลากรอย่างชัดเจน เพื่อติดตามการดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้เกิดความคล่องตัว ระเบียบ บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียนโดยสนับสนุนนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. จากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

5.1 ควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยจัดทำแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและปฏิบัติตาม มีข้อมูลเอกสารและเครื่องมือต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีสถานที่จัดเก็บ มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ

5.2 ควรนำข้อมูลด้านงบประมาณและแผนการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันมาเป็นสารสนเทศของโรงเรียนโดยการพิจารณาวางแผนด้านการใช้จ่ายของสถานศึกษาล่วงหน้า นำเสนอแผนงบประมาณต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือต่อผู้บริหารเพื่อให้อนุมัติ จากนั้นก็ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนงบประมาณนั้น

5.3 ควรมีวางแผนดำเนินการให้คณะครูและบุคลากรได้ทราบผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทางเทคโนโลยีสารสนเทศดำเนินการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องแล้วจัดทำระบบสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

บรรณานุกรม

กมล ภู่ประเสริฐ. (2547). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : เมธีทิปส์.

กมลรัฐ อินทรทัศน์. (2550). **เทคโนโลยีสารสนเทศและทฤษฎีการสื่อสาร.** ค้นเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2558, จาก http://www.stou.ac.th/Thai/School/sca/MA_TEXT/UNIT10.txt

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). **กรอบนโยบายเทคโนโลยีและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยี ฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ครรชิต มาลัยวงศ์. (2548). **เทคโนโลยีสารสนเทศ.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

จันทรานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีแนะแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.

ชุติกาญจน์ นกเค่น. (2554). **การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). **การบริหารงานวิชาการ.** ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ณัฏฐ์นันทน์ เขจรพันธ์ และไพบูลย์ เกียรติโกมล. (2546). **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถวิล อรัญเวศ. (2545). **การบริหารงานและบริหารคนเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์.** กรุงเทพฯ : เคพริ้นท์อินเตอร์กรุ๊ป.

ธรรมรส โชติกุญชร และจำรัส นองมาก. (2556). **งบประมาณสถานศึกษา.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธีรวัฒน์ หอมสมบัติ. (2554). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครพนม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม.

นุกูล นิยมไทย. (2554). **ภาระงานของงานธุรการ กลุ่มบริหารงานทั่วไป.** สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2558, จาก http://www.menit.pckl.net/menit/general.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประพันธ์ สุริหาร. (2549). **ทฤษฎีการบริหาร.** ขอนแก่น : ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประมูล เสริมสุข. (2547). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

ปัญญา แก้วกียูร และสุภัทร พันธ์พัฒนกุล. (2546). **การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนเป็นฐาน.** กรุงเทพฯ : ประมวลสาระการพิมพ์.

ปาริชาต วิเชียร. (2553). **สภาพและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาราชภัฏสวนดุสิต.

พงศกร เกเย็น. (2555). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

พนัส หันนาคินทร์. (2542). **ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พนิดา พานิชกุล. (2552). **เทคโนโลยีสารสนเทศ.** กรุงเทพฯ : เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท.

พยอม วงศ์สารศรี. (2545). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

พรทิพย์ สลุงอยู่. (2554). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พัชรี บุศราวงศ์ และคณะ. (2547). **คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่.** กรุงเทพฯ : แมคกรอ ฮิล.

ไพรัตน์ เดรือชัยสุ. (2550). **แนวโน้มของเทคโนโลยีสารสนเทศ.** ค้นเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2558, จาก http://www.bcoms.net/temp/lesson12.asp.

ภารดี อนันต์นารี. (2551). **หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.** ชลบุรี : มนตรีการพิมพ์

บนตรี สังข์โต. (2554). **สภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

รัชฎาพร มีอาษา. (2555). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค.

รุ่ง แก้วแดง. (2546). **โรงเรียนนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

รุจิร์ ภู่สาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2551). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : ปุ๊ค พอยท์.

วรนุช อ่อมใจ. (2550). **ขอบข่ายงานการบริหารงบประมาณ**. ค้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2558, จาก http://www.edu.nu.ac.th/selfaccess/researches/admin/upload/776260812122408is.pdf.

วศิน เพิ่มทรัพย์ และวิโรจน์ ชัยมูล. (2548). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น.

วาสนา สุขกระสานติ. (2549). **โลกของคอมพิวเตอร์ สารสนเทศ และอินเตอร์เน็ต**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์. (2546). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

สมเกียรติ พ่วงรอด. (2546). **การบริหารงานบุคคล**. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). **การจัดการการเรียนรู้กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สำนักงบประมาณ. (2548). **ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ : สำนักงบประมาณ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2556). **สารสนเทศทางการศึกษา**. ค้นเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2558, จาก http://www.ssbr.go.th.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. (2547). **ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา**. สุราษฎร์ธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2546). **เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชาการพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)**. ค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2558, จาก http://www.ncsdb.go.th/Default.aspx?tabid=395.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2544). **กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศ**. กรุงเทพฯ : ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิก.

สุขุม เฉลยทรัพย์ และคณะ . (2548). **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โครงการศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สุชาดา บวรกิติวงศ์. (2548). **สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธา ชาติประสพ. (2557). **สภาพการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานทั่วไปในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สุระพงษ์ นามจำปา. (2554). **แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียน**. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2558, จาก http://www.gotoknow.org/blog/surapong.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2550). **ผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สก.สค.

อนุชา สีหาวัฒน์. (2553). **การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ชัยภูมิ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

อภิญญา รัตนโกเมศ. (2552). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ศน.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อัญรัตน์ สุนทรโชติ. (2554). **ปัญหาและแนวทางพัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

อาภัสสรี ไชยคุณา. (2542). **การบริหารงานบุคคล.** เชียงใหม่ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

อำนวย ทองโปร่ง. (2553). การบริหารทรัพยากรและการจัดการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.

อุทัย หิรัญโต. (2541). **หลักการบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อุษณีย์ จิตตะปาโล และนุดประวีณ์ เลิศกาจญจนวัติ. (2553). **การบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

โอภาส เอี่ยมศิริวงศ์. (2551). **วิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ.** กรุงเทพฯ : วีพริ้นท์.

Anderson, A. (2005). **An Analysis of Computer Anxiety among School Teachers in a Rural Mississippi Country.** (Online). Mississippi State University. Available URL : http//www.lib.umi.com/dissertations.

Bchan, K. & Homles, D. (1990). **Understanding Information Technology.** 2nd ed. New York : Prentice-Hall.

Bream, P. (2006). **School administrator' perspective on their leadership role in technology**. Minnesota : State of Minnesota.

Cronbach, L. J. (1970). **Designing Evaluations of Education and Social Programs.** San Francisco : Jossey-Bass.

Farrell, P. G. (2004). **A Framework for Understanding the Use of IT in Public Organizations**. Dissertation Abstracts International, 3122657.

Feather, J. & Sturges, P. (1997). **International Encyclopedia of Information and Library Science**. London: Routledge.

Francis, J. B. (1978). **"Curriculum Instruction" in the International Encyclopedia of Higher Education**. San Francisco : Jossy – Publisher.

Keenan, S. (1996). **Concise Dictionary of Library and Information Science**. London : Bowker-Saur.

Magdalena, B.S. (2005). **Information and communication technologies as tools for development.** Canada : The case of Pere.

Morton, J. (1991). **Understanding Information Technology**. Amsterdam : North-Holland

Prytherch, R. (1987). **Harrod's Librarians' Glossary of Term Used in Librarian Documentation and the Book Crafts and Reference Book**. 6th ed. Brookfield Vermant : Gower.

Rodriguez, C. (2007). **"ICT for educational and development"**, Info. 9(4) : 3-9.

Rosenberg, J. M. (1993). **Business Dictionary of Computer**. New York : John Wiley & Sons.

มหาวิทยาลัยบูรพา Burirum Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

- หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

สำเนา

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๓๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายโสธร บุญเลิศ

ด้วย นายเอกราช เครือศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒" โดยมี ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี
โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

สำเนา

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๔๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายถิร บุญศักดาพร

ด้วย นายเอกราช เครือศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒" โดยมี ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี
โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

สำเนา

ที่ ศร ๐๕๔๕.๑๑/ว๓๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวันพร นาคแก้ว

ด้วย นายเอกราช เครือศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒" โดยมี ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี
โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๖๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

สำเนา

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๓๒๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประสาทวิทยาคาร

ด้วย นายเอกราช เครือศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒" โดยมี ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายเอกราช เครือศรี ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี
โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

สำเนา

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๖๓๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

ด้วย นายเอกราช เครือศรี นักศึกษาระดับบริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒" โดยมี ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษา เข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี
โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

สำเนา

ที่ ศธ ๐๔๒๖๒/ ๓๐๓๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๒
ถนนนิวาศ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

ด้วย นายเอกราช เครือศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ " โดยมี ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวมีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายกิตติ บุญเชิด)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

กลุ่มอำนวยการ
งานการประสานงาน
โทร. ๐ ๔๔๖๑ ๒๔๐๘
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๖๔๔
E - mail :ssbr32@hotmail.com

" ปี ๒๕๕๗ รวมพลังนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน "

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางแผนการตัดสินใจ การปรับปรุงพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อย่างเต็มตามศักยภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้นจึงขอความกรุณาให้การตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพ ได้แก่
   - 1.1 ( ) เพศชาย
   - 1.2 ( ) เพศหญิง
2. ประสบการณ์การทำงาน ได้แก่
   - 2.1 ( ) น้อยกว่า 5 ปี
   - 2.2 ( ) 5-10 ปี
   - 2.3 ( ) มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาแบบสอบถามของแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านต่อผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเพียง 1 ช่องเท่านั้น โดย **กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้**

5 หมายถึง มีการใช้/ดำเนินการ/ปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการใช้/ดำเนินการ/ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการใช้/ดำเนินการ/ปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการใช้/ดำเนินการ/ปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการใช้/ดำเนินการ/ปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ				
	5	4	3	2	1
ด้านการบริหารงานวิชาการ					
1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมตามความต้องการของสังคม					
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนผลการเรียน ให้ถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา					
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา					
5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอน					
6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น					
7. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา					
8. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ				
	5	4	3	2	1
ด้านการบริหารงานวิชาการ (ต่อ) 9. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา					
10. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น					
ด้านการบริหารงบประมาณ 11. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำเสนอของบประมาณตามนโยบายทางการศึกษา					
12. แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตามความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา					
13. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ					
14. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ					
15. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการระดมทรัพยากร การลงทุนเพื่อการศึกษา					
16. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารการเงินให้เป็นไปตามขั้นตอนวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด					
17. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารบัญชีเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามระบบควบคุมเงิน					
18. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารพัสดุ สินทรัพย์ เพื่อควบคุมให้ทราบสภาพการใช้งาน					
19. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงานอื่น					
20. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านงบประมาณแก่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ					

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ				
	5	4	3	2	1
การบริหารงานบุคคล 21. บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามความต้องการจำเป็นของตนเองและหน่วยงาน					
22. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งตามความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา					
23. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด					
24. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ					
25. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรักษาวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนด					
26. บุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอในการดำเนินงานตามภารกิจสถานศึกษา					
27. บุคลากรมีทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง					
28. ส่งเสริมให้บุคลากรให้จัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนาสื่อทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
29. การกำหนดของเขต อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้บุคลากรอย่างชัดเจน					
30. การนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา					
ด้านการบริหารทั่วไป 31. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้โดยยึดหลักความถูกต้องรวดเร็ว					
32. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในการบริหารภายในให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่การศึกษา					

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ				
	5	4	3	2	1
ด้านการบริหารทั่วไป (ต่อ) 33. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประสานพัฒนาเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง					
34. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบการบริหาร การพัฒนาองค์กรให้มีความเหมาะสม					
35. สถานศึกษาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่า เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้					
36. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดสถานที่สภาพแวดล้อมให้เกิดความคุ้มค่าเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้					
37. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
38. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรับนักเรียน ตามแผนที่กำหนดเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน					
39. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียนโดยสนับสนุนนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน					
40. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประสานราชการประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในข้อคำถามดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ

1.1 ปัญหา .....

.....

.....

.....

1.2 ข้อเสนะแนะ.....

.....

.....

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

2.1 ปัญหา .....

.....

.....

2.2 ข้อเสนะแนะ.....

.....

.....

3. การบริหารงานบุคคล

3.1 ปัญหา .....

.....

.....

3.2 ข้อเสนะแนะ.....

.....

.....

4. การบริหารทั่วไป

4.1 ปัญหา .....

.....

.....

4.2 ข้อเสนะแนะ.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัย

นายเอกราช เครือศรี

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

Case processing Summary

	N	%
CaseValid	30	100.0
Excludeda	0	0.0
Total	30	100.0

A listwise deletion based on all variables in the procedure

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of items
.98	40

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อความ	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
ด้านการบริหารงานวิชาการ					
1. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมตามความต้องการของสังคม	1	1	1	1	ใช้ได้
2. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	1	ใช้ได้
3. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลประเมินผล เทียบโอนผลการเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
4. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
5. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอน	1	0	1	0.67	ใช้ได้
6. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	1	1	1	ใช้ได้
7. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อความ	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
ด้านการบริหารงานวิชาการ (ต่อ) 8. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแนะแนวการศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1	1	1	1	ใช้ได้
9.มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
10. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านการบริหารงบประมาณ 11. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำเสนอของบประมาณตามนโยบายทางการศึกษา	1	1	0	0.67	ใช้ได้
12. แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตามความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา	1	0	1	0.67	ใช้ได้
13. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	1	1	1	1	ใช้ได้
14. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบติดตามประเมินผล รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ	1	1	1	1	ใช้ได้
ข้อความ	**ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่**			**ค่า**	**แปลผล**

	1	2	3	IOC	
ด้านการบริหารงบประมาณ(ต่อ) 15. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการระดมทรัพยากร การลงทุนเพื่อการศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
16. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารการเงินให้เป็นไปตามขั้นตอนวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด	1	1	1	1	ใช้ได้
17. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารบัญชีเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามระบบควบคุมเงิน	1	1	0	0.67	ใช้ได้
18. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารพัสดุ สินทรัพย์เพื่อควบคุมให้ทราบสภาพการใช้งาน	1	1	1	1	ใช้ได้
19. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงานอื่น	1	0	1	0.67	ใช้ได้
20. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านงบประมาณแก่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	1	1	1	1	ใช้ได้
การบริหารงานบุคคล 21.บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามความต้องการจำเป็นของตนเองและหน่วยงาน	1	1	1	1	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ข้อความ	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
การบริหารงานบุคคล(ต่อ) 22. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งตามความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
23. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	1	1	1	1	ใช้ได้
24. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	1	1	0	0.67	ใช้ได้
25. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรักษาวินัยของบุคลากรในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนด	1	1	0	0.67	ใช้ได้
26. มีบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอในการดำเนินงานตามภารกิจสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
27. บุคลากรมีทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง	1	1	1	1	ใช้ได้
28. ส่งเสริมให้บุคลากรให้จัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนาสื่อทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1	0	0.67	ใช้ได้
29. มีการกำหนดของเขต อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้บุคลากรอย่างชัดเจน	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อความ	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
การบริหารงานบุคคล(ต่อ) 30. มีการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านการบริหารทั่วไป 31. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้โดยยึดหลักความถูกต้องรวดเร็ว	1	1	0	0.67	ใช้ได้
32. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในการบริหารภายในให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่การศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
33. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประสานพัฒนาเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง	1	1	0	0.67	ใช้ได้
34. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบการบริหาร การพัฒนาองค์กรให้มีความเหมาะสม	1	0	1	0.67	ใช้ได้
35. สถานศึกษาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่า เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้	1	0	1	0.67	ใช้ได้
36. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดสถานที่สภาพแวดล้อมให้เกิดความคุ้มค่าเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อความ	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
ด้านการบริหารทั่วไป(ต่อ) 37. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
38. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรับนักเรียน ตามแผนที่กำหนดเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน	1	1	0	0.67	ใช้ได้
39. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน โดยสนับสนุนนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน	1	1	1	1	ใช้ได้
40. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประสานราชการ ประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น	1	1	1	1	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	เอกราช เครือศรี
วัน เดือน ปี เกิด	23 ธันวาคม 2528
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลประโคนชัย ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	189 หมู่ที่ 12 ตำบลสะเดา อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2540 ประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านสะเดา อำเภอพลับพลาชัยจังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2546 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2551 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2558 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University